DECIZIA (UE) 2015/1470 A COMISIEI

din 30 martie 2015

privind ajutorul de stat SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) pus în aplicare de România — Hotărârea arbitrală în cauza Micula/România din 11 decembrie 2013

[notificată cu numărul C(2015) 2112]

(Numai textul în limba română este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf, ([1])

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispoziția sau dispozițiile menționate anterior ([2]) și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

(1) Prin hotărârea arbitrală pronunțată la 11 decembrie 2013 (denumită în continuare „hotărârea") în cauza *Micula și alții/România* ([3]), un tribunal arbitral (denumit în continuare „tribunalul") constituit pe lângă Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (*International Centre for Settlement of Investment Disputes* – ICSID) le-a acordat celor cinci reclamanți (frații Viorel și Ioan Micula și societățile S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL, și S.C. Multipack, toate deținute de frații Micula; denumiți în continuare, împreună, „reclamanții") despăgubiri din partea României în cuantum de 376 433 229 RON (aproximativ 82 de milioane EUR ([4])), pentru motivul că România nu a asigurat un tratament corect și echitabil al investițiilor reclamanților, fapt ce a echivalat cu o încălcare de către România a articolului 2 alineatul (3) din Acordul între Guvernul Regatului Suediei și Guvernul României privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor (denumit în continuare „TBI") ([5]). În plus, tribunalul a hotărât că suma respectivă este purtătoare de dobânzi până când România va pune pe deplin în aplicare hotărârea. Astfel, până la 11 decembrie 2013, suma totală datorată de România reclamanților era de 791 882 452 RON (aproximativ 178 de milioane EUR ([6])).

(2) Prin scrisoarea din 31 ianuarie 2014, serviciile Comisiei au informat autoritățile române că orice punere în aplicare sau executare a hotărârii ar constitui un ajutor nou și ar trebui să facă obiectul unei notificări adresate Comisiei.

(3) La 20 februarie 2014, autoritățile române au informat serviciile Comisiei că au pus parțial în aplicare hotărârea prin compensarea unei părți din despăgubirea acordată reclamanților de către tribunal cu taxe și impozite datorate autorităților române de unul dintre reclamanți, și anume S.C. European Food S.A. Datoria fiscală astfel compensată s-a ridicat la suma de 337 492 864 RON (aproximativ 76 de milioane EUR ([7])). România a solicitat clarificări suplimentare din partea serviciilor Comisiei cu privire la posibilitatea de a plăti suma restantă unei persoane fizice (fraților Viorel și Ioan Micula sau oricărei alte persoane fizice căreia i se poate cesiona creanța).

(4) La 12 martie 2014, serviciile Comisiei au solicitat informații suplimentare din partea României cu privire la măsurile avute în vedere pentru punerea în aplicare sau executarea ulterioară a hotărârii, informații pe care România le-a oferit prin scrisoarea din 26 martie 2014.

([1]) Începând de la 1 decembrie 2009, articolele 87 și 88 din Tratatul CE au devenit articolele 107 și, respectiv, 108 din tratat. Cele două seturi de articole sunt, în esență, identice. În scopul prezentei decizii, trimiterile la articolele 107 și 108 din tratat trebuie înțelese ca trimiteri la articolele 87 și, respectiv, 88 din Tratatul CE, atunci când este cazul. Tratatul a introdus, de asemenea, unele modificări de terminologie, cum ar fi înlocuirea termenului „Comunitate" cu „Uniune" și a sintagmei „piață comună" cu „piață internă". În întregul text al prezentei decizii se utilizează terminologia din tratat.

([2]) JO C 393, 7.11.2014, p. 27.

([3]) Cauza ICSID nr. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL/România*, Hotărârea definitivă din 11 decembrie 2013.

([4]) Cursul de schimb de referință al Băncii Centrale Europene la 11 decembrie 2013:1 EUR = 4,45 RON.

([5]) TBI a intrat în vigoare la 1 aprilie 2003.

([6]) A se vedea nota de subsol 4.

([7]) Cursul de schimb de referință al Băncii Centrale Europene la 15 ianuarie 2014:1 EUR = 4,52 RON.

(5) La 1 aprilie 2014, serviciile Comisiei au atras atenția autorităților române asupra posibilității de emitere a unui ordin de suspendare pentru a se asigura că nu se va plăti niciun alt ajutor de stat incompatibil și au solicitat României să prezinte observații cu privire la acest subiect. Prin scrisoarea din 7 aprilie 2014, România a declarat că nu dorește să prezinte observații cu privire la posibilitatea emiterii de către Comisie a unui ordin de suspendare.

(6) Prin scrisoarea din 26 mai 2014, Comisia a informat România cu privire la decizia sa de a emite un ordin de suspendare (denumit în continuare „ordinul de suspendare") în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 ([8]), obligând astfel România să suspende orice acțiune care poate duce la punerea în aplicare sau executarea acelei părți din suma prevăzută în hotărâre care nu a fost încă plătită, întrucât o astfel de acțiune ar constitui un ajutor de stat ilegal, până în momentul adoptării de către Comisie a unei decizii finale cu privire la compatibilitatea ajutorului de stat respectiv cu piața internă.

(7) Prin scrisoarea din 1 octombrie 2014, Comisia a informat România în legătură cu decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din tratat (denumită în continuare „decizia de inițiere") în ceea ce privește punerea în aplicare parțială de către România a hotărârii la începutul anului 2014 ([9]), precum și în ceea ce privește orice punere în aplicare sau executare ulterioară a hotărârii.

(8) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ([10]) la 7 noiembrie 2014. Prin decizia respectivă, Comisia a invitat părțile interesate să își trimită observațiile.

(9) România a transmis observații cu privire la decizia de inițiere a procedurii la 26 noiembrie 2014. Reclamanții au prezentat observații în calitate de parte interesată la 8 decembrie 2014, după ce Comisia le-a respins cererea de prelungire a termenului până la care puteau prezenta observații. Observațiile reclamanților au fost transmise României, căreia i s-a oferit posibilitatea de a reacționa; observațiile României la observațiile reclamanților au fost primite la 27 ianuarie 2015.

(10) De asemenea, reclamanții au solicitat acces la toată corespondența scrisă dintre Comisie și România depusă la dosarul cazului de față. Cererea a fost respinsă la 19 decembrie 2014, iar refuzul a fost confirmat la 2 martie 2015.

(11) Prin scrisoarea din 9 martie și 11 martie 2015 autoritățile române au informat Comisia cu privire la executarea silită în perioada 5 februarie – 25 februarie 2015 a sumei de 9 197 482 RON de pe conturilor Ministerului Finanțelor Publice al României asupra cărora au fost înființate propriri cât și cu privire la plata voluntară a sumei de 466 760 066 RON ([11]) pe un cont blocat deschis pe numele celor cinci reclamanți, reprezentând diferența de sumă datorată în baza hotărârii arbitrale.

2. **ISTORICUL DOSARULUI**

Legislația privind ajutoarele de stat aplicabilă în România înainte de aderarea acesteia la Uniune

(12) La 1 februarie 1995, a intrat în vigoare Acordul european („AE") dintre Comunitatea Europeană („Comunitatea") și statele sale membre, pe de o parte, și România, pe de altă parte ([12]). AE a avut drept scop să pregătească România în vederea aderării la Uniune. Conform articolului 64 alineatul (1) punctul (iii) din AE, orice ajutor public care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acesta poate afecta schimburile comerciale dintre Uniune și România, este declarat incompatibil cu funcționarea corespunzătoare a AE. Conform articolului 64 alineatul (2) din AE, orice practică ce contravine acestui articol trebuie să fie evaluată „pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor prevăzute la articolele 85, 86 și 92 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene" (în prezent articolele 101, 102 și 107 din tratat). Această trimitere dinamică la „criteriile care decurg din aplicarea normelor" se referă la toate normele Uniunii în materie de ajutoare de stat, inclusiv la cele care reglementează acordarea ajutoarelor de stat regionale ([13]). În plus față de obligația substanțială de a respecta legislația Uniunii privind

([8]) Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (JO L 83, 27.3.1999, p. 1).
([9]) A se vedea considerentul 3.
([10]) A se vedea nota de subsol 2.
([11]) Suma de RON 6 028 608. 60 a fost transferată pe contul blocat pentru cheltuielile de executare ale executorului judecătoresc.
([12]) JO L 357, 31.12.1994, p. 2.
([13]) A se vedea, de asemenea, articolul 2 din normele de aplicare a Deciziei nr. 4/2000 din 10 aprilie 2001 a Consiliului de asociere UE-România de adoptare a normelor de aplicare a dispozițiilor referitoare la ajutoarele de stat menționate la articolele 64 alineatul (1) litera (iii) și alineatul (2) în temeiul articolului 64 alineatul (3) din Acordul european de stabilire a unei asocieri între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și România, pe de altă parte, și la articolul 9 alineatul (1) punctul (iii) și alineatul (2) din Protocolul nr. 2 la acordul menționat mai sus, referitor la produsele Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (JO L 138, 22.5.2001, p. 16).

ajutoarele de stat, articolele 69 și 71 din AE au obligat România să își armonizeze legislația internă cu acquis-ul comunitar, menționând în mod expres legislația Uniunii în materie de concurență și, prin urmare, legislația Uniunii privind ajutoarele de stat, care face parte din legislația menționată mai sus. În consecință, AE a obligat România, care s-a angajat să respecte întregul corpus al legislației Uniunii privind ajutoarele de stat. În plus, AE a devenit parte din ordinea juridică internă după ce a fost ratificat de Parlamentul României prin Legea 20/1993 și publicat în Monitorul Oficial național la 12 aprilie 1993 ([14]).

(13) Pentru a-și respecta obligația de armonizare prevăzută de AE, în 1999, România a adoptat Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat (denumită în continuare „Legea privind ajutorul de stat"), care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2000. Această lege includea aceeași definiție a ajutoarelor de stat ca cea menționată la articolul 64 din AE și în dreptul Uniunii. De asemenea, prin legea menționată mai sus, Consiliul Concurenței din România ([15]) și Oficiul Concurenței din România ([16]) au fost desemnate ca autorități naționale însărcinate cu supravegherea ajutoarelor de stat cu competența de a evalua compatibilitatea ajutoarelor de stat acordate de România întreprinderilor ([17]) și a fost prevăzută procedura care trebuie urmată pentru notificarea și autorizarea ajutoarelor de stat, care a fost elaborată pe baza modelului oferit de articolul 108 din tratat.

Sistemul de încurajare a investițiilor

(14) La 2 octombrie 1998, autoritățile române au adoptat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/1998 (denumită în continuare „OUG nr. 24"), prin care se acordau anumitor investitori din regiuni defavorizate o serie de stimulente, printre altele:

— articolul 6 alineatul (1) litera (a): o scutire de la plata taxelor vamale și a taxei pe valoarea adăugată pentru mașini, utilaje, instalații, echipamente, mijloace de transport, alte bunuri amortizabile care sunt importate sau produse în țară în vederea efectuării de investiții în regiunea respectivă (denumită în continuare „facilitatea pentru mașini");

— articolul 6 alineatul (1) litera (b): restituiri ale taxelor vamale pentru materiile prime, piesele de schimb și/sau componentele necesare pentru realizarea producției proprii a investitorului în regiunea respectivă (denumite în continuare „facilitatea pentru materii prime");

— articolul 6 alineatul (1) litera (c): scutirea de la plata impozitului pe profit pe durata desemnării zonei relevante ca regiune defavorizată (denumită în continuare „facilitatea pentru impozitul pe profit").

(15) Guvernul român a stabilit ce regiuni ar trebui să fie desemnate ca defavorizate și pentru cât timp, până la o perioadă maximă de 10 ani. Prin hotărârea din 25 martie 1999, cu aplicare din 1 aprilie 1999, guvernul a declarat zona minieră Ștei-Nucet, județul Bihor, ca regiune defavorizată, pentru o perioadă de 10 ani.

(16) La 15 mai 2000, Consiliul Concurenței din România a adoptat Decizia nr. 244/2000, în care a constatat că mai multe dintre stimulentele oferite în temeiul OUG nr. 24 au denaturat concurența. Acesta a considerat că „[s]cutirile de plata taxelor vamale pentru materii prime sunt considerate ajutoare de stat în scopuri de exploatare ... care conduc la denaturarea concurenței" și a decis că „rambursarea taxelor vamale la materiile prime, piesele de schimb și/sau componentele importate necesare realizării producției proprii într-o zonă ... să fie eliminate". Această decizie a fost adoptată după ce Agenția Națională pentru Dezvoltare Regională (entitatea care acorda ajutorul în temeiul OUG nr. 24) a notificat Consiliului Concurenței, în conformitate cu Legea nr. 143/1999, modificările prevăzute a fi aduse OUG nr. 24, incluse în proiectul de Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 75/2000 (denumită în continuare „OUG nr. 75"). Printre alte modificări notificate, legiuitorul român a prevăzut înlocuirea restituirii taxelor vamale în temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (b) din OUG nr. 24 (facilitatea pentru materii prime) cu o scutire de la plata taxelor vamale pentru materiile prime importate, piese de schimb și/sau componentele necesare pentru realizarea producției. Prin Decizia nr. 244/2000, Consiliul Concurenței a acordat o autorizație condiționată pentru proiectul de OUG nr. 75, cu condiția respectării următoarelor condiții: (i) abrogarea facilităților prevăzute la articolul 6 alineatul (1) litera (b) din OUG nr. 24 și retragerea modificării prevăzute de înlocuire a restituirii taxelor vamale cu o scutire de la plata taxelor vamale și (ii) limitarea modificărilor notificate ale articolului 6 alineatul (1) litera (c) din OUG nr. 24 (facilitatea pentru impozitul pe venit) doar la profitul reinvestit.

([14]) Monitorul Oficial, partea întâi, nr. 73 din 12 aprilie 1993.

([15]) Consiliul Concurenței a fost și este o autoritate administrativă autonomă în domeniul dreptului concurenței și al ajutoarelor de stat, cu competențe de reglementare și de investigare similare cu cele de care dispune Comisia Europeană în domeniul dreptului concurenței și al legislației în materie de ajutoare de stat.

([16]) Oficiul Concurenței a fost o autoritate specializată subordonată guvernului. Principalele responsabilități ale Oficiului erau: (i) efectuarea de investigații și monitorizarea aplicării eficiente a dispozițiilor legale și a hotărârilor pronunțate de Consiliul Concurenței; (ii) supravegherea stabilirii prețurilor de către entitățile publice și întreprinderile publice; și (iii) asigurarea transparenței ajutoarelor de stat și monitorizarea și raportarea cheltuielilor legate de ajutoarele de stat.

([17]) Prin articolul 1 din normele de aplicare a Deciziei nr. 4/2000, Consiliul de asociere UE-România a desemnat Consiliul Concurenței și Oficiul Concurenței drept entități române responsabile cu supravegherea și evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat cu AE din 1995.

(17) La 1 iulie 2000, a intrat în vigoare OUG nr. 75. Cu toate acestea, OUG nr. 75, astfel cum a fost adoptată, nu a respectat condițiile Consiliului Concurenței de a abroga facilitatea pentru materii prime și de a nu introduce modificarea notificata a acesteia. În schimb, aceasta a modificat articolul 6 alineatul (1) litera (b) din OUG nr. 24 prin înlocuirea restituirii taxelor vamale din cadrul facilității pentru materii prime cu o scutire de la plata taxelor vamale pentru materiile prime importate, în directă contradicție cu Decizia nr. 244/2000.

(18) Consiliul Concurenței a contestat nepunerea în aplicare a deciziei sale în fața Curții de Apel București, care a respins totuși cererea la 26 ianuarie 2001, declarându-o inadmisibilă ([18]). Inadmisibilitatea s-a bazat pe faptul că OUG nr. 75 a fost considerată o măsură legislativă, și nu administrativă, a cărei legalitate nu ar fi putut fi contestată de Consiliul Concurenței în temeiul Legii nr. 143/1999, și că orice conflict între dispoziții legale ar trebui soluționat de Guvern și Parlament, fără imixtiuni din partea instanțelor. Înalta Curte de Casație și Justiție din România a respins, la 19 februarie 2002, recursul formulat de Consiliul Concurenței împotriva deciziei Curții de Apel, declarându-l inadmisibil din motive similare ([19]).

(19) În februarie 2000, România a început negocierile de aderare la Uniune. Politica în domeniul concurenței, incluzând conformitatea cu normele Uniunii privind ajutoarele de stat, se înscria în cadrul acestor negocieri. În contextul negocierilor respective, Poziția comună a Uniunii din 21 noiembrie 2001 a constatat că „există o serie de scheme de ajutoare existente, precum și scheme de ajutoare noi incompatibile, care nu au fost aliniate la acquis", inclusiv „facilități acordate în temeiul [OUG nr. 24 și OUG nr. 75]" ([20]).

(20) La 31 august 2004, România a abrogat toate stimulentele acordate în temeiul OUG nr. 24, astfel cum a fost modificată prin OUG nr. 75, cu excepția facilității pentru impozitul pe profit. Revocarea stimulentelor acordate în temeiul OUG nr. 24 a intrat în vigoare la 22 februarie 2005. Raportul care însoțește actul de abrogare a OUG nr. 24, astfel cum a fost modificată prin OUG nr. 75, a oferit următoarele explicații: „În vederea îndeplinirii criteriilor prevăzute de normele comunitare privind ajutoarele de stat și, de asemenea, în vederea finalizării negocierilor din cadrul capitolului nr. 6 – Politica în domeniul concurenței, este necesar să se elimine toate formele de ajutor de stat din cadrul legislației naționale care sunt incompatibile cu acquis-ul comunitar în acest domeniu și, în acest sens, se propune abrogarea […] dispozițiilor de la articolul 6 alineatul (1) literele (b), (d) și (e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/1998 privind zonele defavorizate […]." ([21])

Investițiile reclamanților și procedura arbitrală în cauza ICSID

(21) La începutul anilor 2000, reclamanții au făcut anumite investiții în zona Știei-Nucet, județul Bihor, România. La 1 iunie 2000, S.C. European Food S.A. a obținut un certificat de investitor permanent, în timp ce S.C. Starmill SRL și S.C. Multipack au obținut propriile certificate de investitor permanent („CIP") la 17 mai 2002, permițându-le astfel întreprinderilor respective să devină eligibile pentru a beneficia de schema instituită prin OUG 24, astfel cum a fost modificată prin OUG 75, în ceea ce privește investițiile pe care le realizează cu începere de la datele respective în regiunea Știei-Nucet, județul Bihor, România.

(22) În 2003, România și Suedia au încheiat un tratat bilateral de investiții (TBI), prin care au acordat investitorilor din fiecare dintre cele două țări (inclusiv pentru investițiile încheiate înainte de intrarea în vigoare a TBI ([22])) anumite măsuri de protecție atunci când investesc în cealaltă țară. TBI a garantat, printre altele, tratamentul corect și echitabil în ceea ce privește investițiile acoperite în statul gazdă, care a fost interpretat ca incluzând o măsură de protecție pentru încrederea legitimă a investitorilor. De asemenea, acesta le-a permis investitorilor să introducă o cale de atac în fața unui tribunal arbitral internațional în cazul în care consideră că statul gazdă le-a încălcat drepturile prevăzute de TBI. Întrucât dețin cetățenia suedeză, frații Micula au susținut că investițiile pe care le-au realizat în România se încadrează în domeniul de aplicare al TBI.

(23) La 28 iulie 2005, în semn de răspuns la revocarea stimulentelor pentru investiții prevăzute de OUG nr. 24, reclamanții au solicitat instituirea unui tribunal arbitral în temeiul dispozițiilor privind soluționarea litigiilor prevăzute în TBI. Prin decizia din 24 septembrie 2008, tribunalul arbitral a constatat că solicitările reclamanților erau admisibile. Reclamanții solicitaseră inițial restabilirea stimulentelor pentru investiții prevăzute de OUG nr. 24, care fuseseră revocate începând cu 22 februarie 2005. Cu toate acestea, în cursul procedurii, reclamanții și-au retras parțial cererea în 2009 și au solicitat, în schimb, despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de revocarea stimulentelor

([18]) Sentința civilă nr. 26; a se vedea hotărârea, punctul 219.
([19]) A se vedea hotărârea, punctul 224.
([20]) Poziția comună a Uniunii Europene din 21 noiembrie 2001, CONF-RO 43/01, p. 4. Pe parcursul procesului de aderare a unei țări candidate, Comisia propune, în mod regulat, așa-numite poziții comune, pe care le adoptă Consiliul. În cadrul acestora este evaluat progresul țării candidate în direcția respectării criteriilor de aderare.
([21]) Raportul justificativ care însoțește OUG nr. 94/2004, 26 august 2004, p. 12-13.
([22]) Articolul 9 alineatul (1) din TBI.

prevăzute de OUG nr. 24. Reclamanții au susținut că, prin revocarea stimulentelor, România a încălcat încrederea legitimă a investitorilor că acele stimulente vor fi disponibile, în esență, până la 1 aprilie 2009. Astfel, potrivit reclamanților, România și-a încălcat obligația de a le aplica un tratament corect și echitabil în calitate de investitori suedezi, în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din TBI.

(24) În cursul procedurii arbitrale, Comisia a intervenit în calitate de amicus curiae. În intervenția sa, prezentată la 20 iulie 2009, Comisia a explicat că stimulentele prevăzute de OUG nr. 24 erau: „incompatibile cu normele comunitare privind ajutoarele regionale. În special, stimulentele nu respectau cerințele dreptului comunitar în ceea ce privește costurile eligibile și intensitățile ajutorului. În plus, facilitățile au constituit un ajutor de exploatare, care nu este permis în temeiul normelor privind ajutoarele regionale".

(25) Comisia a observat, de asemenea, că „[o]rice hotărâre care reinstituie privilegiile anulate de către România sau care acordă compensări reclamanților pentru pierderea acestor privilegii ar antrena acordarea unui nou ajutor care nu ar fi compatibil cu Tratatul CE". Comisia a semnalat, de asemenea, tribunalului arbitral că „executarea [oricărei hotărâri prin care se impune României să restabilească schemele de investiții care au fost declarate incompatibile cu piața internă pe parcursul negocierilor de aderare] poate, deci, să nu aibă loc dacă ar contraveni normelor politicii UE privind ajutoarele de stat".

(26) În hotărârea din 11 decembrie 2013, tribunalul a constatat că, prin revocarea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24, România „a încălcat încrederea legitimă a reclamanților cu privire la disponibilitatea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24" până la data de 1 aprilie 2009 ([23]). Tribunalul a concluzionat, de asemenea, că, cu excepția menținerii obligațiilor investitorilor prevăzute de OUG nr. 24 după revocarea stimulentelor corespunzătoare, „abrogarea de către România a stimulentelor a fost o acțiune rezonabilă în desfășurarea unei politici raționale." ([24]) Cu toate acestea, tribunalul a constatat ([25]) în continuare că: „[A]ceastă concluzie nu aduce atingere hotărârii tribunalului […] de mai sus conform căreia România a subminat încrederea legitimă a reclamanților în ceea ce privește disponibilitatea continuă a stimulentelor până la 1 aprilie 2009. În consecință, acțiunile României, deși în mare parte adaptate în mod corespunzător și strict conform unei politici raționale, au fost nedrepte sau inechitabile față de reclamanți".

Tribunalul arbitral și-a încheiat analiza precizând că ([26]): „[P]rin abrogarea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 înainte de 1 aprilie 2009, România nu a acționat în mod nerezonabil sau cu rea-credință (cu excepția faptului că [România] a acționat în mod nerezonabil prin menținerea obligațiilor investitorilor după eliminarea stimulentelor). Cu toate acestea, tribunalul concluzionează cu majoritate de voturi că România a încălcat încrederea legitimă a reclamanților în faptul că stimulentele respective vor fi disponibile, în esență în aceeași formă, până la 1 aprilie 2009. De asemenea, România nu a reușit să acționeze în mod transparent prin faptul că nu i-a informat pe reclamanți în timp util că regimul se va încheia înainte de data expirării sale declarate. În consecință, tribunalul constată că România nu a reușit să «asigure un tratament corect și echitabil al investițiilor» reclamanților în sensul articolului 2 alineatul (3) din TBI".

(27) Tribunalul a hotărât, de asemenea, că România trebuie să le plătească despăgubiri reclamanților ([27]). În total, tribunalul le-a acordat reclamanților 376 433 229 RON plus dobândă. Despăgubirile includ următoarele: tribunalul a constatat că România trebuie să le plătească reclamanților despăgubiri în valoare de 85,1 milioane RON ([28]) pentru creșterea costului zahărului (pentru importul căruia reclamanții au trebuit să plătească taxe vamale după revocarea facilității pentru materiile prime), despăgubiri în valoare de 17,5 milioane RON ([29]) pentru creșterea costului materiilor prime, altele decât zahărul și PET ([30]), despăgubiri în valoare de 18,1 milioane RON ([31]) pentru pierderea capacității de a stoca zahăr la prețuri mai mici și despăgubiri în valoare de 255,7 milioane RON ([32]), pentru beneficiul nerealizat ca urmare a pierderilor de vânzări de produse finite. În plus, tribunalul a

([23]) Hotărârea, punctul 725.
([24]) Hotărârea, punctul 827.
([25]) A se vedea nota de subsol 24.
([26]) Hotărârea, punctul 872.
([27]) Hotărârea, punctele 875 și următoarele.
([28]) Această sumă este calculată pentru importurile realizate în perioada cuprinsă între 22 februarie 2005 și 31 martie 2009.
([29]) A se vedea nota de subsol 28.
([30]) Reclamanții au solicitat despăgubiri pentru creșterea costului PET. Cu toate acestea, tribunalul a respins această solicitare, pe motivul că, în realitate, reclamanții nu au beneficiat niciodată de facilitatea pentru materiile prime în ceea ce privește importurile de PET.
([31]) Această sumă este calculată pe baza taxelor vamale percepute la zahărul importat, care ar fi putut fi evitate dacă reclamantul ar fi avut ocazia de a stoca zahăr înainte de data de expirare preconizată a OUG (și anume, 1 aprilie 2009). Criteriul de referință se bazează pe stocuri aferente perioadei 2004-2005.
([32]) Beneficiile nerealizate sunt calculate pentru perioada 2004-2008 în ceea ce privește pierderea cotelor de piață ale băuturilor răcoritoare și ale altor produse care conțin zahăr. Argumentul care stă la baza solicitării este că, după revocarea stimulentelor prevăzute de OUG, costurile au crescut, antrenând creșterea prețurilor și, în consecință, scăderea cotelor de piață.

impus României să plătească dobânda (ROBOR plus 5 %), calculată începând cu 1 martie 2007 în ceea ce privește costul sporit cu zahărul și alte materii prime, începând cu 1 noiembrie 2009 în ceea ce privește pierderea capacității de stocare a zahărului și începând cu 1 mai 2008 în ceea ce privește beneficiile nerealizate. La data pronunțării hotărârii, plata principală și dobânda datorată reclamanților se ridicau la 791 882 452 RON, după cum se indică în tabelul 1.

Despăgubiri și dobânzi, astfel cum le-au fost acordate reclamanților prin hotărâre

Despăgubirile acordate	Valoare (în RON)	Dobânda calculată începând cu
Costul sporit al zahărului	85 100 000	1 martie 2007
Creșterea costului materiilor prime altele decât zahărul sau PET-urile	17 500 000	1 martie 2007
Pierderea capacității de stocare a zahărului	18 133 229	1 noiembrie 2009
Pierderile de profit din vânzările de produse finite	255 700 000	1 mai 2008
		Total, inclusiv dobânda, la 11 decembrie 2013:
TOTAL	**376 433 229**	**791 882 452 RON**

Procedurile de anulare a ICSID

(28) La 18 aprilie 2014, România a introdus în fața unui comitet ad-hoc o cerere de anulare a hotărârii în temeiul articolului 52 din Convenția pentru soluționarea diferendelor cu privire la investiții dintre state și resortisanții altor state, încheiată la 18 martie 1965 (denumită în continuare „Convenția ICSID"). Din cauza normelor procedurale aplicabile procedurii în cauză, România nu a pus această cerere la dispoziția Comisiei. A devenit totuși evident că, în cererea sa, România a solicitat, de asemenea, comitetului ad-hoc să dispună suspendarea executării hotărârii până în momentul în care acesta se va fi pronunțat cu privire la cererea de anulare. Prin scrisoarea din 18 august 2014, România a informat Comisia că, prin ordinul din 7 august 2014, comitetul ad-hoc a aprobat suspendarea executării hotărârii, cu condiția ca România să ofere, în decurs de o lună, următoarele asigurări: „România se angajează, fără a fi supusă niciunei condiții (inclusiv niciunei condiții legate de legislația sau de deciziile [UE]) să efectueze plata integrală a obligațiilor sale pecuniare impuse prin hotărârea pronunțată în Cauza ICSID nr. ARB/05/20 – și datorate reclamanților – în măsura în care hotărârea nu este anulată – ca urmare a notificării Hotărârii de anulare."

(29) La cererea României, Comisia a explicat României că nu ar putea oferi angajamentul necondiționat că va plăti despăgubirea acordată reclamanților prin hotărâre, chiar dacă acest lucru presupune o încălcare a obligațiilor ce îi revin în temeiul dreptului Uniunii și indiferent de orice decizie a Comisiei. România a răspuns în consecință comitetului ad-hoc, care a anulat suspendarea executării hotărârii începând cu data de 7 septembrie 2014.

(30) La 15 octombrie 2014, Comisia a prezentat comitetului ad-hoc o cerere de intervenție voluntară accesorie ca terț neimplicat în diferend în cadrul procedurii de anulare. Cererea de intervenție a fost admisă de comitetul ad-hoc la 4 decembrie 2014, iar la 9 ianuarie 2015, Comisia a transmis observații cu titlu de *amicus curiae* în cadrul procedurii respective.

Acțiunile introduse de reclamanți la instanțele din România și din SUA în vederea recunoașterii și a executării hotărârii

(31) Autoritățile române au transmis serviciilor Comisiei noi informații cu privire la procedurile naționale introduse de reclamanți în vederea executării hotărârii. În februarie 2014, Viorel Micula a intentat mai întâi o acțiune în instanță pentru a obține recunoașterea hotărârii în temeiul Noului Cod de procedură civilă (articolele 1124-1132) ([33]). La 7 mai 2014, Comisia a intervenit în cadrul acestor proceduri în temeiul articolului 23a alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999. Totuși, la 28 mai 2014, Viorel Micula și-a retras acțiunea și, prin urmare, nu a fost pronunțată nicio hotărâre. Separat, la 18 martie 2014, ceilalți patru reclamanți (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL, S.C. Multipack și Ion Micula) au inițiat o acțiune în justiție în România în vederea executării hotărârii în temeiul articolului 54 din Convenția ICSID, prin care au solicitat plata a 80 % din suma restantă (și anume 301 146 583 RON), precum și plata dobânzilor aferente.

([33]) Dosarul nr. 3456/3/2014, Tribunalul București.

(32) La 24 martie 2014, Tribunalul București a autorizat executarea hotărârii, după cum au solicitat cei patru reclamanți, având în vedere că, în baza articolului 54 din Convenția ICSID, care a fost ratificată de România și face parte din ordinea juridică internă, hotărârea este un act direct executoriu și trebuie tratată ca o hotărâre definitivă pronunțată la nivel național, excluzând astfel procedura de recunoaștere a hotărârii în temeiul Noului Cod de procedură civilă al României (articolele 1123-1132) ([34]). La 30 martie 2014, un executor a demarat procedura de executare a hotărârii prin stabilirea unui termen-limită de 6 luni până la care Ministerul Finanțelor din România trebuia să efectueze plata a 80 % din suma în legătură cu care hotărârea prevede că le este datorată celor patru reclamanți, plus dobânzile și alte costuri aferente.

(33) România a contestat în fața Tribunalului București executarea silită a hotărârii și a solicitat adoptarea unor măsuri provizorii, și anume o suspendare temporară a executării până la data pronunțării unei hotărâri pe fond în această cauză ([35]). La 14 mai 2014, Tribunalul București a suspendat temporar executarea hotărârii până la pronunțarea unei hotărâri pe fond referitoare la acțiunea în contestare introdusă de România și la solicitarea de suspendare a executării silite. La 26 mai 2014, Comisia a intervenit în cadrul acestor proceduri în temeiul articolului 23a alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999. Comisia a invitat Tribunalul București să suspende și să anuleze executarea silită a hotărârii. Drept alternativă, Comisia a invitat Tribunalul București să adreseze o întrebare preliminară Curții de Justiție a Uniunii Europene („CJUE").

(34) La 23 septembrie 2014, Tribunalul București, pronunțându-se în cauza având drept obiect măsura provizorie, a retras suspendarea și a respins cererea României de suspendare a executării hotărârii. Motivul principal al acestei respingeri l-a constituit anularea suspendării executării hotărârii de către comitetul ad-hoc al ICSID la 7 septembrie 2014 (a se vedea considerentul 29). La 30 septembrie 2014, România a decis să introducă apel împotriva hotărârii din 23 septembrie 2014 a Tribunalului București ([36]). La 13 octombrie 2014, Tribunalul București a respins cererea privind trimiterea unor întrebări preliminare CJUE în temeiul articolului 267 din tratat. La 17 octombrie 2014, în condițiile în care Comisia a decis, la 1 octombrie 2014, să inițieze procedura oficială de investigare, în contextul cauzei de pe rolul Tribunalul București cu numărul de dosar 15755/3/2014, România a solicitat din nou măsuri provizorii sub forma suspendării executării silite a hotărârii.

(35) În pofida obligației ce le revine tuturor autorităților române, inclusiv celor judecătorești, de a respecta deciziile Comisiei din 26 mai 2014 și 1 octombrie 2014, la 31 octombrie 2014, executorul judecătoresc numit de Tribunalul București a emis un ordin de poprire a conturilor Ministerului Finanțelor din România și a solicitat executarea a 80 % din hotărâre. Ca urmare a adreselor de înființare a popririi emise de executorul judecătoresc, conturile deschise la unitățile trezoreriei statului și la societățile bancare de Ministerul Finanțelor Publice sunt, în prezent, parțial blocate.

(36) La 24 noiembrie 2014, Tribunalul București a respins contestația la executare intentată de România împotriva ordinului de executare din 24 martie 2014, inclusiv cererea de măsuri provizorii din 17 octombrie 2014. La 14 ianuarie 2015, România a declarat apel împotriva hotărârii Tribunalului București ([37]). La 24 februarie 2015, Curtea de Apel București a anulat hotărârea pronunțată de Tribunalul București la 23 septembrie 2014 și a suspendat executarea silită până la pronunțarea unei hotărâri în apelul înaintat împotriva hotărârii Tribunalului București din 24 noiembrie 2014. Comisia a decis să solicite autorizarea de a interveni în cursul respectivului apel în temeiul articolului 23a alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

(37) La 5 ianuarie 2015, executorul judecătoresc numit de instanță a executat suma de 36 484 232 RON (aproximativ 8,1 milioane EUR ([38])) de la Ministerul Finanțelor din România. Din această sumă, executorul judecătoresc a transferat ulterior 34 004 232 RON (aproximativ 7,56 milioane EUR), în părți egale, către trei dintre cei cinci reclamanți și a păstrat suma rămasă drept onorarii. Între 5 februarie 2015 și 25 februarie 2015 executorul judecătoresc a mai executat un total de 9 197 482 RON (aproximativ 2 milioane EUR) ([39]) de pe conturile poprite ale Ministerului Finanțelor Publice al României. Pe data de 9 martie 2015 Ministerul Finanțelor Publice al României a transferat voluntar diferența de sumă datorată în baza hotărârii arbitrale în cuantum de 472 788 675 RON (aproximativ 106,5 milioane EUR ([40])) (incluzând cheltuielile pentru executarea silită, și anume 6 028 608 RON) pe un cont blocat deschis pe numele celor cinci reclamanți. Beneficiarii contului pot retrage sumele numai dacă Comisia decide că ajutorul de stat acordat în baza hotărârii arbitrale este compatibil cu piața internă.

([34]) Încheierea Tribunalului București în dosarul nr. 9261/3/2014, Secția a IV-a civilă.
([35]) Dosarul nr. 15755/3/2014, Tribunalul București, Secția a III-a civilă.
([36]) Dosarul nr. 15755/3/2014/a1, Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă.
([37]) A se vedea nota de subsol 36.
([38]) Cursul de schimb de referință al Băncii Centrale Europene la 5 ianuarie 2015: 1 EUR = 4,49 RON.
([39]) A se vedea nota de subsol 38.
([40]) Cursul de schimb de referință al Băncii Centrale Europene la 9 martie 2015: 1 EUR = 4,44 RON.

(38) Mai mult, Comisia a aflat că Viorel Micula a sesizat, pe calea unei acțiuni în executare împotriva României, și o instanță din Statele Unite, *District Court for the District of Columbia*. ([41]) Cauza este pendinte. Comisia intenționează să solicite permisiunea de a prezenta observații cu titlu de *amicus curiae* în cadrul procesului în cauză. Viorel Micula a intentat, de asemenea, o altă acțiune în executare împotriva României la instanțele din România la 3 octombrie 2014, însă cererea a fost anulată de Tribunalul București la 3 noiembrie 2014.

3. **DESCRIEREA MĂSURII ȘI MOTIVELE INIȚIERII PROCEDURII**

Descrierea măsurii

(39) Măsura care face obiectul evaluării o constituie plata despăgubirii acordate reclamanților de către tribunal în temeiul hotărârii, fie prin aplicare, fie prin executare, plus dobânda care s-a acumulat începând de la data pronunțării hotărârii.

(40) Astfel cum s-a menționat în considerentul 3, România a plătit deja parțial despăgubirea respectivă la începutul anului 2014, prin compensarea datoriilor fiscale ale unuia dintre reclamanți, S.C. European Food S.A., față de statul român. Datoriile fiscale astfel compensate s-au ridicat la suma de 337 492 864 RON (aproximativ 76 de milioane EUR ([42])).

(41) Astfel cum s-a menționat la considerentul 37, executorul judecătoresc numit de instanță a executat suma de 45 681 714 RON (aproximativ 10,17 milioane EUR ([43])) de pe conturile poprite ale Ministerul Finanțelor Publice al României, în vederea executării hotărârii. Mai mult, autoritățile române au transferat voluntar diferența de sumă datorată în baza hotărârii arbitrale în cuantum de 472 788 675 RON (aproximativ 106,5 milioane EUR ([44])) (incluzând cheltuielile pentru executarea silită, și anume 6 028 608 RON) pe un cont blocat deschis pe numele celor cinci reclamanți.

(42) Potrivit autorităților române hotărârea arbitrală a fost implementată integral.

Motivele care au condus la inițierea procedurii oficiale de investigare

(43) În decizia de inițiere, Comisia a ajuns la concluzia preliminară că plata despăgubirilor acordate reclamanților de tribunal prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat. Această concluzie preliminară se bazează pe constatările preliminare, conform cărora:

— cei cinci reclamanți alcătuiesc o singură entitate economică care trebuie să fie considerată o întreprindere;

— plata despăgubirii acordate le-ar acorda reclamanților un avantaj economic de care nu ar dispune pe piață prin alte mijloace;

— prezența unui avantaj nu este exclusă de faptul că despăgubirea acordată de tribunal este desemnată drept despăgubire pentru prejudiciile suferite, întrucât hotărârea nu intră sub incidența jurisprudenței *Asteris*, care stabilește o distincție între despăgubiri și ajutorul de stat;

— avantajul acordat este selectiv, având în vedere faptul că numai reclamanții ar beneficia de măsura respectivă;

— avantajul este acordat din resurse de stat, deoarece plățile respective ar fi efectuate de la bugetul de stat, iar decizia de acordare a avantajului este imputabilă României, indiferent dacă România a executat hotărârea în mod voluntar sau la ordinul unei instanțe;

— plata despăgubirii acordate reclamanților denaturează concurența și afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

(44) În continuare, Comisia a stabilit că aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul de față nu afectează drepturile și obligațiile protejate de articolul 351 din tratat. De asemenea, Comisia a constatat că plata despăgubirii acordate reclamanților ar constitui un nou ajutor, întrucât punerea în aplicare sau executarea hotărârii s-ar realiza după aderarea României la Uniune, și că nu contează dacă unele dintre costurile care ar fi rambursate efectiv în baza măsurii în cauză au fost suportate de reclamanți înainte de aderare. În ultimul rând, Comisia a formulat concluzia preliminară conform căreia plata despăgubirii acordate reclamanților de tribunal prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii nu ar fi compatibilă cu piața internă, deoarece nu ar îndeplini condițiile de compatibilitate aplicabile în cazul ajutoarelor regionale.

([41]) Cauza nr. 1-14-cv-600 Viorel Micula/Guvernul României în fața District Court for the District of Columbia – cerere de confirmare a hotărârii ICSID și de înscriere pe rol.
([42]) A se vedea nota de subsol 7.
([43]) A se vedea nota de subsol 38.
([44]) A se vedea nota de subsol 40.

4. OBSERVAȚIILE ROMÂNIEI

(45) România subliniază în primul rând faptul că, în temeiul articolului 54 alineatul (1) din Convenția ICSID, la care România a devenit parte în 1975, fiecare stat contractant „recunoaște orice sentință dată în cadrul prezentei convenții ca fiind obligatorie și asigură executarea pe teritoriul său a obligațiilor pecuniare pe care sentința le impune, ca și când ar fi vorba de o judecată definitivă a unui tribunal funcționând pe teritoriul zisului stat". România susține că această cauză are drept consecință faptul că fiecare stat contractant are obligația de a recunoaște și de a asigura executarea unei hotărâri arbitrale ICSID a cărei executare nu a fost suspendată în conformitate cu normele din Convenția ICSID, deoarece nu există posibilitatea de a contesta o astfel de hotărâre în fața instanțelor naționale.

(46) În al doilea rând, România subliniază faptul că guvernul român este obligat să respecte constituția României, care îi interzice să influențeze în mod nejustificat judecătorii naționali în ceea ce privește problema executării sau a neexecutării hotărârii arbitrale. Aceasta subliniază că instanța națională a decis în mod autonom că diferitele acte emise de Comisie în 2014 nu ar putea să suspende executarea hotărârii în temeiul dreptului român. România susține în continuare că, deși potrivit Constituției României dreptul Uniunii prevalează în general asupra dreptului național român (ordinar), dreptul Uniunii nu ar putea prevala asupra Constituției României în sine.

(47) În al treilea rând, România susține că despăgubirile acordate reclamanților de către tribunal nu ar trebui să fie considerate ca un nou ajutor incompatibil, ci ca despăgubiri pentru prejudiciile suferite, în sensul jurisprudenței *Asteris*. România se opune, în special, aplicării jurisprudenței *Lucchini* în cauza de față, susținând că situația de fapt diferențiază prezenta cauză de cea soluționată de CJUE prin hotărârea pronunțată în cauza *Lucchini*. ([45])

(48) În ultimul rând, România subliniază în repetate rânduri conflictul confirmat în speță între obligațiile care îi revin României în temeiul Convenției ICSID și în temeiul dreptului Uniunii. România susține că până se stabilește la nivelul ICSID dacă Convenția ICSID sau dreptul Uniunii ar trebui să prevaleze, punerea în aplicare sau executarea unei hotărâri ICSID nu ar trebui să fie considerată drept un ajutor de stat ilegal.

5. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR TERȚE

(49) Singura parte interesată care a prezentat observații cu privire la decizia de inițiere a procedurii au fost reclamanții din litigiul arbitral care s-a încheiat prin pronunțarea hotărârii. Reclamanții contestă constatările preliminare prezentate în decizia de inițiere. În special, aceștia prezintă observații cu privire la: (i) istoricul cauzei; și (ii) presupusa descriere incorectă a măsurii; susțin că (iii) nu există niciun conflict între normele Uniunii privind ajutoarele de stat și tratatele bilaterale de investiții intra-UE; susțin că (iv) punerea în aplicare sau executarea hotărârii nu constituie ajutor de stat; sau (v) cel puțin nu un ajutor nou; afirmă că, în cazul în care este considerată ca ajutor, (vi) punerea în aplicare sau executarea hotărârii ar fi un ajutor compatibil; susțin că (vii) protejarea încrederii legitime se opune adoptării de către Comisie a unei decizii negative; și, în fine, susțin că (viii) Comisia trebuie să adopte măsuri pentru a implica în mod corespunzător reclamanții în procedura de investigare.

În ceea ce privește istoricul cauzei

(50) Reclamanții explică faptul că, după căderea regimului comunist în 1989, România se afla într-o situație economică dezastruoasă. Situația era de așa natură încât, atunci când a început procesul de aderare la Uniunea Europeană, în 1995, România era departe de a îndeplini criteriile de aderare la Uniune. În vederea accelerării dezvoltării economice și reducerii disparităților regionale, guvernul României a stabilit un cadru pentru dezvoltarea regională și, la scurt timp după, a adoptat OUG nr. 24 pentru a stimula investițiile din sectorul privat în regiunile defavorizate. Stimulentele prevăzute de OUG nr. 24 au fost direcționate exclusiv către investitori, creând locuri de muncă în regiunile cele mai defavorizate în una dintre cele mai sărace țări din Europa. În acest context, reclamanții subliniază în special faptul că OUG nr. 24 nu a oferit doar avantaje pentru investitori, ci a impus și obligații, cum ar fi obligația de a crea locuri de muncă și de a angaja persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, de a dezvolta și de a produce noi materiale într-o regiune defavorizată, de a menține sediul social al societăților nou-înființate în regiunea defavorizată respectivă și obligația de a solicita și de a primi un certificat de investitor permanent (CIP).

(51) Reclamanții explică în continuare că societățile lor au obținut certificate de investitori permanenți între 2000 și 2002 pentru investiții în județul Bihor. Conform respectivelor certificate CIP, care au fost valabile până la 1 aprilie 2009, reclamanții s-au angajat să își mențină investițiile pentru „de două ori perioada în care [reclamanții] au beneficiat de avantajele" instituite prin OUG nr. 24. Prin intermediul investițiilor lor, reclamanții susțin că au creat aproximativ 9 000 de noi locuri de muncă, dintre care 7 000 continuă să existe până în ziua de azi. Reclamanții

([45]) A se vedea decizia de inițiere, considerentul 39.

susțin, de asemenea, că investițiile lor au avut efecte de propagare semnificative în regiune. Concluzia pe care reclamanții o evidențiază din aceste observații este că prin investițiile lor au contribuit la atenuarea dificultăților determinate de condițiile economice dificile din regiunea județului Bihor și au îmbunătățit calitatea vieții în regiunea respectivă.

(52) În ceea ce privește legislația privind ajutoarele de stat în vigoare în România înainte de aderarea României la Uniune, reclamanții susțin că, având în vedere că OUG nr. 24 a fost adoptată înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 143/1999, OUG nr. 24 reprezenta un ajutor existent în sensul respectivei legi și nu trebuia să fie autorizat de Consiliul Concurenței. Reclamanții amintesc, de asemenea, că deși Consiliul Concurenței a încercat să conteste OUG nr. 75 în instanțele din România, acesta nu a contestat compatibilitatea OUG nr. 24 cu Legea nr. 143/1999. Reclamanții amintesc, de asemenea, că, cu excepția poziției comune a Uniunii din 21 noiembrie 2001, nicio declarație emisă de UE în cursul procesului de aderare nu a identificat în mod specific OUG nr. 24 ca o problemă din perspectiva ajutoarelor de stat.

(53) În fine, reclamanții precizează că orice neexecutare integrală a hotărârii sau recuperarea părții care a fost deja executată prin compensarea datoriilor fiscale ale reclamanților ar fi dezastruoasă pentru reclamanți și regiune, punând astfel în pericol mii de locuri de muncă și inversând procesul de dezvoltare economică care a avut loc în regiune.

În ceea ce privește descrierea măsurii

(54) Reclamanții susțin că decizia de inițiere nu este consecventă în ceea ce privește identificarea măsurii în cauză. Referindu-se la considerentele 25 și 26 din decizia de inițiere, reclamanții subliniază că, deși Comisia susține să se examineze numai punerea în aplicare sau executarea hotărârii, în realitate aceasta pune în discuție schema subiacentă prevăzută de OUG nr. 24. Reclamanții afirmă, de asemenea, că, în orice caz, nu s-a stabilit niciodată în mod temeinic că OUG nr. 24 reprezintă un ajutor de stat incompatibil.

(55) Susținând, de asemenea, că decizia de inițiere caracterizează în mod incorect hotărârea, reclamanții afirmă că hotărârea acordă în mod exclusiv despăgubiri pentru prejudiciile suferite ca urmare a încălcării de către România a TBI și nu reproduce avantajele prevăzute de OUG nr. 24. Într-adevăr, potrivit reclamanților, tribunalul nu a acordat despăgubiri pentru revocarea prematură a stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 per se, ci mai degrabă măsurile considerate ca încălcând TBI vizează faptul că România a acționat în mod nejustificat: (i) prin menținerea în ansamblu a obligației investitorului în temeiul OUG nr. 24 în ciuda faptului că a revocat practic toate avantajele care decurg din aceasta; (ii) prin subminarea încrederii legitime a reclamanților cu privire la disponibilitatea continuă a stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24; și (iii) prin faptul că nu este destul de transparentă cu reclamanții.

(56) În plus, reclamanții au susținut că decizia de inițiere se bazează pe prezumția că OUG nr. 24 constituie ajutor incompatibil și că această prezumție este eronată, întrucât compatibilitatea OUG nr. 24, ca formă de ajutor regional, nu a fost niciodată stabilită în mod valid.

În ceea ce privește lipsa unui conflict între normele Uniunii privind ajutoarele de stat și tratatele bilaterale de investiții intra-UE

(57) Referindu-se la considerentele 51-55 din decizia de inițiere, reclamanții susțin că dispozițiile din dreptul Uniunii care vizează obligațiile statelor membre prevăzute de dreptul internațional nu sunt relevante în speță, întrucât nu există niciun conflict între legislația Uniunii privind ajutoarele de stat și TBI. La nivel central, reclamanții susțin că orice conflict este exclus prin faptul că procedurile de arbitraj în cauză au fost inițiate înainte de aderarea României la Uniune. Obligația României de a executa hotărârea se aplică din momentul în care s-a produs presupusa încălcare a TBI, și anume înainte de aderarea României la Uniune, și nu intră, deci, sub incidența dreptului Uniunii.

În ceea ce privește caracterizarea punerii în aplicare/executării hotărârii ca ajutor de stat

(58) Reclamanții susțin că punerea în aplicare sau executarea de către România a hotărârii nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat.

(59) În primul rând, deși nu contestă faptul că societățile S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL și S.C. Multipack sunt considerate întreprinderi, reclamanții afirmă că nu se poate considera că Ioan și Viorel Micula desfășoară activități economice. În particular, faptul că frații Micula dețin acțiuni la mai multe întreprinderi ar fi insuficient pentru a-i considera drept întreprinderi. Reclamanții susțin, de asemenea, că cele trei societăți menționate mai sus și frații Micula nu pot fi considerați ca o singură unitate economică, deoarece interesele acestor persoane nu sunt identice cu cele ale societăților.

(60) În al doilea rând, reclamanții subliniază că executarea hotărârii nu le conferă un avantaj. Aceștia susțin că măsurile care servesc la îndeplinirea obligațiilor legale, cum ar fi plata de despăgubiri pentru prejudicii, nu constituie un tratament preferențial pentru întreprinderi. În acest context, reclamanții susțin că Comisia nu se poate baza pe declarația avocatului general Colomer în cauza *Atzeni*, având în vedere că respectiva cauză viza daunele plătite către

un beneficiar ca despăgubiri pentru recuperarea unui ajutor incompatibil care fuseseră deja plătite. Dimpotrivă, reclamanții susțin că în speță nu le-a fost plătit niciun ajutor de stat – cu atât mai puțin un ajutor de stat ilegal, ceea ce diferențiază prezenta cauză de cauza *Atzeni*. În mod similar, reclamanții susțin că prezenta cauză nu poate fi echivalentă cu cauzele citate în decizia de inițiere în care clauzele contractuale de despăgubire a beneficiarilor pentru recuperarea unui ajutor de stat incompatibil au fost considerate a constitui în sine ajutoare de stat.

(61) De asemenea, reclamanții susțin că punerea în aplicare sau executarea hotărârii s-ar încadra în mod direct în jurisprudența *Asteris*. Aceștia susțin că raționamentul care stă la baza jurisprudenței *Asteris*, precum și cauze cum ar fi *Denkavit* ([46]) și *ThyssenKrupp* ([47]) presupune că plata despăgubirilor nu este la latitudinea statelor membre, astfel încât nu poate fi considerată drept ajutor de stat. Angajamentele asumate de România în cadrul TBI sunt considerate, de asemenea, expresia normelor generale în materie de răspundere pentru care se aplică jurisprudența *Asteris*. În ceea ce privește argumentul Comisiei potrivit căruia jurisprudența *Asteris* nu se aplică pentru despăgubirile acordate în baza tratatelor bilaterale de investiții intra-UE considerate incompatibile cu dreptul Uniunii, reclamanții susțin că orice astfel de incompatibilitate nu ar conduce la anularea hotărârii pronunțate pe baza unui astfel de TBI. În plus, punerea în aplicare sau executarea hotărârii nu ar putea fi considerată ca o acordare a unui ajutor de stat „pe ușa din dos", întrucât hotărârea nu reintroduce schema anulată prevăzută de OUG nr. 24; se consideră mai degrabă că în baza hotărârii se acordă despăgubiri pentru decizia independentă a României de a menține, printre altele, o povară nerezonabilă impusă reclamanților.

(62) Reclamanții susțin, de asemenea, că argumentele Comisiei privind incompatibilitatea TBI cu dreptul Uniunii nu sunt relevante, întrucât diferendul care conduce la procedurile de arbitraj și, în cele din urmă, hotărârea s-au produs înainte de aderarea României la Uniune. Susținând că argumentația Comisiei în decizia de inițiere se bazează pe corelarea eronată a punerii în aplicare/executării hotărârii cu incompatibilitatea schemei prevăzute de OUG nr. 24, reclamanții reafirmă faptul că, în orice caz, hotărârea nu a acordat despăgubiri pe baza deciziei României de a respecta normele Uniunii privind ajutoarele de stat.

(63) Reclamanții contestă, de asemenea, faptul că hotărârea pronunțată de CJUE în cauza *Lucchini*, la care Comisia face trimitere în decizia de inițiere, prezintă vreo relevanță în speță. În opinia acestora, în cauza *Lucchini* se stabilește doar faptul că dispozițiile dreptului intern nu pot împiedica recuperarea unui ajutor incompatibil și nu au nicio influență asupra punerii în aplicare/executării unei hotărâri arbitrale prin care se acordă despăgubiri pentru încălcarea unui TBI.

(64) În al treilea rând, în ceea ce privește imputabilitatea punerii în aplicare/executării hotărârii față de România, reclamanții susțin că evaluarea Comisiei nu se poate baza pe imputabilitatea OUG nr. 24 în sine. Aceștia susțin, de asemenea, că punerea în aplicare/executarea unei hotărâri ICSID este o consecință automată și involuntară a obligațiilor României în temeiul Convenției ICSID. Orice act involuntar nu este, în opinia reclamanților, imputabil statului și nu poate constitui un ajutor de stat. Aceștia subliniază, de asemenea, că hotărârile ICSID nu sunt supuse controlului de către instanțele naționale, iar executarea acestora nu poate fi blocată de ordinea publică internă sau de incompatibilitatea cu dreptul Uniunii.

(65) Reclamanții mai susțin că obligațiile României în temeiul Convenției ICSID nu au fost afectate de aderarea ulterioară a României la Uniune. Potrivit explicațiilor lor, din moment ce pretinsa încălcare a TBI și introducerea unei acțiuni a avut loc înainte de aderarea României la Uniune, legislația UE nu se aplică în speță.

(66) În al patrulea rând, în ceea ce privește selectivitatea, reclamanții susțin că punerea în aplicare/executarea hotărârii nu este selectivă, deoarece TBI și Convenția ICSID instituie un sistem de răspundere generală care se aplică, de asemenea, oricărui investitor. Despăgubirile acordate în cadrul acestui sistem nu sunt, prin urmare, selective. În acest context, reclamanții citează, de asemenea, o declarație care ar fi fost dată de Comisie conform căreia „deși conferă un avantaj prin asigurarea drepturilor de proprietate în străinătate, din punct de vedere tehnic TBI nu pot fi considerate [a]jutor de stat interzis prin articolul 107 alineatul (1) [din tratat] întrucât avantajul nu favorizează anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri, ci este acordat, în general, tuturor investitorilor, indiferent de sectorul în care își desfășoară activitatea."

(67) În fine, reclamanții contestă faptul că executarea hotărârii ar putea să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale între statele membre. Aceștia susțin că motivarea cuprinsă în decizia de inițiere nu se poate aplica fraților Micula, care pretind că nu desfășoară nicio activitate economică, cu consecința că nicio plată efectuată pentru aceștia nu poate denatura concurența sau afecta schimburile comerciale dintre statele membre. La un nivel mai general, reclamanții susțin că executarea hotărârii nu ar acorda reclamanților un avantaj, astfel încât orice efect asupra concurenței sau schimburilor comerciale poate fi exclus.

([46]) Cauza 61/79, *Amministrazione delle finanze dello Stato/Denkavit italiana*, EU:C:1980:100.

([47]) Decizia 2008/408/CE a Comisiei din 20 noiembrie 2007 în cazul C 36/A/06 privind ajutorul de stat C 36/A/06 (ex NN 38/06) acordate de Italia întreprinderilor ThyssenKrupp, Cementir și Nuove Terni Industrie Chimiche (JO L 144, 4.6.2008, p. 37).

În ceea ce privește caracterizarea punerii în aplicare/executării hotărârii ca ajutor de stat nou

(68) Reclamanții contestă, de asemenea, caracterizarea punerii în aplicare/executării hotărârii drept ajutor nou. Ei constată că singurele evenimente care au avut loc după aderarea României au fost pronunțarea hotărârii propriu-zise și executarea acesteia. În particular, executarea de către România este considerată a fi o simplă consecință a hotărârii, mai degrabă decât rezultatul unei decizii distincte. Momentele relevante au fost, în opinia reclamanților, adoptarea OUG nr. 24, emiterea de certificate de investitori permanenți pentru reclamanți sau, cel mai recent, încheierea TBI. Reclamanții invocă, de asemenea, jurisprudența și practica Comisiei privind garanțiile de stat (potrivit cărora momentul relevant este momentul în care se oferă garanția și nu momentul în care este invocată sau sunt efectuate plăți) pentru a susține că, în cazul în care despăgubirile sunt plătite în temeiul unui angajament inclus într-un acord internațional, data încheierii acordului respectiv ar trebui să fie considerată decisivă.

În ceea ce privește compatibilitatea punerii în aplicare/executării hotărârii

(69) În primul rând, reclamanții susțin că, în cazul în care Comisia investighează un ajutor nenotificat, iar statul membru în cauză nu prezintă niciun fel de argument privind compatibilitatea, Comisia are obligația de a verifica dacă ajutorul poate fi compatibil în temeiul normelor sau orientărilor aplicabile, la nevoie prin solicitarea de informații suplimentare din partea statului membru sau a beneficiarului.

(70) În ceea ce privește analiza preliminară a compatibilității conținută în decizia de inițiere, reclamanții susțin că aceasta se bazează pe o concepție eronată în măsura în care se aplică actualele Orientări privind ajutoarele de stat regionale („OAR") pentru punerea în aplicare/executarea hotărârii, chiar dacă este evident faptul că punerea în aplicare/executarea hotărârii nu este motivată de niciun obiectiv de dezvoltare regională. În opinia reclamanților, care subliniază încă odată faptul că decizia de inițiere presupune în mod greșit că executarea hotărârii ar reinstitui retroactiv OUG nr. 24, singurul ajutor care ar fi putut fi acordat erau avantajele incluse în schema prevăzută de OUG nr. 24. OUG nr. 24 ar fi trebuit să fie evaluată în conformitate cu OAR din 1998, în baza cărora ar fi trebuit să fie considerată compatibilă.

(71) Reclamanții afirmă în continuare că nu a existat niciodată o decizie formală validă care să stabilească că OUG nr. 24 constituie un ajutor de stat incompatibil. Decizia Consiliului Concurenței din România (Decizia nr. 244) care denunța OUG nr. 24 a fost, potrivit reclamanților, eronată, deoarece aceasta nu a evaluat compatibilitatea și nu a oferit o motivare a concluziilor sale. În plus, reclamanții au susținut că adoptarea OUG nr. 75, care a reafirmat OUG nr. 24, de către Guvernul României anula decizia Consiliului Concurenței. În continuare, aceștia susțin că respingerea contestărilor OUG nr. 75 realizate de Consiliul Concurenței în fața instanțelor române este încă o dovadă că OUG nr. 24 și OUG nr. 75 au prevalat asupra deciziei adoptate de Consiliul Concurenței.

(72) Reclamanții susțin, de asemenea, că Comisia nu a avut și nu are competența de a revizui OUG nr. 24, nici chiar în mod incident. Părțile relevante din OUG nr. 24 au fost revocate înainte de aderarea României la Uniune. În măsura în care se consideră că hotărârea reinstituie ajutoarele acordate în temeiul OUG nr. 24, reclamanții apreciază astfel că Comisia nu are competență de revizuire. În acest context, aceștia fac trimitere, de asemenea, la decizia Comisiei privind ajutorul de stat în cazul N 380/2004, în care Comisia a constatat că executarea unei decizii arbitrale după aderare, care fusese pronunțată înainte de aderare și viza numai perioadele anterioare aderării nu constituie un ajutor nou.

(73) În fine, reclamanții susțin că OUG nr. 24 și stimulentele individuale acordate în temeiul OUG nr. 24 erau compatibile cu piața internă în conformitate cu OAR din 1998, având în vedere faptul că au fost îndeplinite toate condițiile de compatibilitate. În acest context, aceștia susțin, în primul rând, că OUG nr. 24 poate fi, de fapt, considerată un ajutor pentru investiții compatibil, mai degrabă decât un ajutor de exploatare, și, în al doilea rând, că, chiar și în cazul în care este percepută ca ajutor de exploatare, OUG nr. 24 este în continuare compatibilă.

În ceea ce privește încrederea legitimă

(74) Reclamanții susțin că o decizie a Comisiei care stabilește că punerea în aplicare/executarea hotărârii contravine normelor privind ajutoarele de stat ar încălca încrederea legitimă a reclamanților. Aceștia susțin că Uniunea a încurajat în mod expres România să încheie tratate bilaterale de investiții cu state membre înainte de aderarea sa; că Comisia continuă să sprijine încheierea de tratate bilaterale de investiții; că reclamanții și-au bazat încrederea pe faptul că procedurile de arbitraj le permiteau să primească despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de decizia României de a menține toate obligațiile investitorilor în temeiul OUG nr. 24; și că nu există niciun interes public superior care să justifice pierderea încrederii legitime a reclamanților.

În ceea ce privește drepturile procedurale ale reclamanților

(75) În ultimul rând, reclamanții susțin că, în conformitate cu jurisprudența, părțile interesate „dispun de dreptul de a fi implicate în procedura administrativă într-o măsură adecvată ținând cont de împrejurările speței" ([48]). Reclamanții susțin că România nu i-a implicat în mod adecvat în cadrul procedurii privind ajutoarele de stat și că acest lucru a avut consecințe dezavantajoase pentru ei și avertizează că decizia finală a Comisiei ar putea fi viciată ca urmare a faptului că aceasta nu le permite reclamanților să-și apere în mod corespunzător interesele, implicându-i într-o măsură mai mare în cadrul procedurii. Reclamanții încheie observând că practica Comisiei în cauzele privind ajutoarele de stat în general nu este suficientă pentru protejarea drepturilor procedurale pe care susțin că le au beneficiarii și, prin faptul că nu oferă o soluție eficientă, contravine articolului 6 alineatul (1) din Convenția europeană a drepturilor omului și articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE.

6. OBSERVAȚIILE ROMÂNIEI LA OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR TERȚE

(76) În răspunsul său la observațiile prezentate de reclamanți, România respinge, în primul rând, afirmația conform căreia Ioan și Viorel Micula nu puteau fi considerați ca fiind întreprinderi în scopul aplicării legislației Uniunii privind ajutoarele de stat. România susține că cei cinci reclamanți ar trebui mai degrabă considerați ca o singură unitate economică, întrucât frații Micula exercită un control direct sau indirect asupra societăților reclamante. Pentru a susține această afirmație, România explică, printre altele, că în cursul negocierilor dintre România și reclamanți care au avut loc după pronunțarea hotărârii, frații Micula au luat o decizie formală în numele celor trei societăți reclamante.

(77) În al doilea rând, România respinge încercarea reclamanților de a nega legătura dintre revocarea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 și acordarea de despăgubiri în baza hotărârii. Aceasta susține că din hotărâre reiese în mod clar faptul că valoarea despăgubirilor a fost stabilită de tribunal pe baza avantajelor economice pe care reclamanții le-ar fi obținut în cazul în care stimulentele ar fi fost menținute.

(78) În al treilea rând, în ceea ce privește afirmația reclamanților conform căreia nu au fost și nu sunt implicați în mod corespunzător în investigația privind ajutoarele de stat, România contestă că ar fi omis să prezinte imediat reclamanților decizia de inițiere. De asemenea, aceasta susține că România nu este constrânsă de nicio obligație juridică de a implica reclamanții mai mult decât este și a fost cazul în speță.

7. EVALUARE

7.1. Existența unui ajutor

(79) Articolul 107 alineatul (1) din tratat prevede că „sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre". În consecință, o măsură constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite următoarele patru condiții cumulative:

— măsura trebuie să ofere unei întreprinderi un avantaj economic selectiv;

— măsura trebuie să fie imputabilă statului și finanțată din resurse de stat;

— măsura trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența;

— măsura trebuie să aibă potențialul de a afecta schimburile comerciale dintre statele membre.

(80) Comisia subliniază faptul că noțiunea de ajutor de stat este un concept obiectiv și juridic, definit în mod direct în tratat. Pentru a se stabili dacă o anumită măsură constituie ajutor de stat, nu intențiile sau justificările prezentate de statele membre la momentul acordării respectivului ajutor constituie criteriul decisiv, ci efectele măsurii în cauză ([49]).

Întreprinderea

(81) În mod sistematic, CJUE a definit întreprinderile ca fiind entități care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul lor juridic și de modul de finanțare a acestora ([50]). Încadrarea unei anumite entități depinde, astfel, în totalitate, de natura activităților sale.

([48]) Trimitere la Cauza T-68/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*, EU:T:2007:253, punctul 42.
([49]) Cauza C-487/06 P, *British Aggregates/Comisia*, EU:C:2008:757, punctele 85 și 89 și jurisprudența citată, și cauza C-279/08 P, *Comisia/Țările de Jos (NOx)*, EU:C:2011:551, punctul 51.
([50]) Cauzele conexate C-180/98 – C-184/98, *Pavlov și alții*, EU:C:2000:428, punctul 74.

(82) Entități juridice separate pot fi considerate drept alcătuind o singură unitate economică în sensul aplicării normelor privind ajutoarele de stat. Respectiva unitate economică este, așadar, considerată a fi întreprinderea relevantă. Astfel cum a statuat CJUE anterior, „[î]n dreptul concurenței, noțiunea de «întreprindere» trebuie înțeleasă în sensul că desemnează o unitate economică […] chiar dacă, din punct de vedere juridic, această unitate economică este constituită din mai multe persoane fizice sau juridice” ([51]). Pentru a stabili dacă mai multe entități alcătuiesc o unitate economică, CJUE verifică existența unei participații de control sau a unor legături de natură funcțională, economică sau organică ([52]).

(83) Reclamanții din litigiul arbitral care s-a încheiat prin pronunțarea hotărârii sunt frații Ioan Micula și Viorel Micula și trei societăți aflate în proprietatea acestora (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL și S.C. Multipack). Este evident faptul că aceste trei societăți desfășoară activități economice, întrucât sunt specializate în fabricarea la scară industrială de produse alimentare, produse de morărit și, respectiv, ambalaje din plastic. Prin urmare, cele trei societăți constituie întreprinderi. Această încadrare nu este contestată de reclamanți.

(84) Cu toate acestea, reclamanții susțin că frații Micula în sine nu pot, în calitate de persoane fizice, să fie considerați întreprinderi în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat și că, în consecință, fondurile plătite acestora pentru punerea în aplicare sau executarea hotărârii nu ar constitui ajutor de stat. În special, se consideră că interesele fraților Micula nu coincid cu cele ale celor trei societăți reclamante.

(85) Cu toate acestea, Comisia consideră că cele trei societăți și frații Micula constituie împreună o singură unitate economică în scopul aplicării normelor privind ajutoarele de stat. Prin urmare, această unitate economică este considerată a fi întreprinderea relevantă.

(86) Această constatare se bazează, în primul rând, pe faptul că frații Micula dețin, în mod direct sau indirect, dreptul de proprietate aproape exclusiv asupra celor trei societăți reclamante, demonstrând astfel o participație care asigură controlul asupra societăților în cauză.

(87) În al doilea rând, această concluzie ia în considerare faptul că societățile reclamante fac parte dintr-un grup mai mare de societăți, European Food and Drinks Group („EFDG”). În cursul procedurilor de arbitraj, frații Micula au solicitat, de asemenea, despăgubirea altor societăți care fac parte din EFDG și care pretind că ar fi suferit pierderi ca urmare a acțiunilor României care au determinat procedura. În fapt, în loc să solicite și să cuantifice pierderile separate pentru fiecare societate reclamantă și cei doi reclamanți individuali, reclamanții și-au bazat cererea de despăgubire pe presupusele pierderi suferite de EFDG în ansamblu. După examinarea structurii acționariatului grupului EFDG și prin stabilirea faptului că frații Micula au deținut, direct sau indirect, cel puțin 99,96 % din toate societățile din cadrul EFDG pentru care aceștia au solicitat despăgubiri (acestea sunt European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export SRL, West Leasing S.R.L), tribunalul a acceptat această abordare și a permis reclamanților să solicite despăgubiri pentru pierderile suferite de EFDG în ansamblu ([53]). Acest comportament al reclamanților pe parcursul procedurii arbitrale și evaluările corespunzătoare ale tribunalului demonstrează că frații Micula și cele trei societăți reclamante, precum și societățile menționate mai sus care fac parte din EFDG, formează o singură unitate economică cu un interes economic unic.

(88) În al treilea rând, descrierea fraților Micula și a societăților lor ca fiind o singură unitate economică este susținută și de modalitatea prin care hotărârea le-a acordat, în cele din urmă, despăgubiri. În loc să repartizeze în mod proporțional despăgubiri individuale fiecăruia dintre cei cinci reclamanți, hotărârea le-a acordat despăgubiri în mod „colectiv”, în temeiul unui „drept comun”. Faptul că cei cinci reclamanți împreună (cu alte cuvinte, inclusiv societățile reclamante) au solicitat tribunalului să atribuie toate despăgubirile doar fraților Micula demonstrează că societățile reclamante nu au autonomie față de frații Micula. Tribunalul a permis, în cele din urmă, fiecărui reclamant să recupereze întreaga valoare a despăgubirilor acordate și, ulterior, să împartă despăgubirile respective între reclamanți după cum consideră adecvat, indiferent de daunele efectiv suferite de fiecare reclamant.

(89) Concluzia anterioară nu este repusă în discuție de argumentul reclamanților potrivit căruia prezenta cauză trebuie diferențiată de cauza în care a fost pronunțată hotărârea *Hydrotherm*, întrucât persoana fizică din respectiva cauză era un asociat garant personal pentru obligațiile financiare din cadrul diferitelor societăți cu care se considera că formează o singură unitate economică, în timp ce frații Micula nu răspund într-un mod atât de direct legat de persoană. Drept răspuns, Comisia reamintește că, la punctele relevante din hotărârea pronunțată în cauza *Hydrotherm*, CJUE nu a făcut nicio mențiune cu privire la răspunderea personală a persoanei fizice în cauză; în

([51]) Cauza C-170/83, *Hydrotherm* EU:C:1984:271, punctul 11. A se vedea, de asemenea, cauza T-137/02, *Pollmeier Malchow/Comisia*, EU:T:2004:304, punctul 50.

([52]) Cauza C-480/09 P, *Acea Electrabel Produzione SpA/Comisia*, EU:C:2010:787, punctele 47-55; Cauza C-222/04, *Cassa di Risparmio di Firenze SpA și alții*, EU:C:2006:8, punctul 112.

([53]) A se vedea hotărârea, punctele 935-936 și 943.

schimb, CJUE s-a limitat să sublinieze că persoana fizică în cauză „deține integral controlul" asupra societăților în cauză ([54]). După cum s-a menționat deja, în virtutea dreptului de proprietate, frații Micula dețin, în mod similar, controlul integral asupra societăților reclamante și, de fapt, asupra celorlalte societăți relevante din cadrul EFDG.

(90) Comisia consideră, de asemenea, contrar celor susținute de reclamanți, că logica care stă la baza hotărârii pronunțate în cauza *Cassa di Risparmio di Firenze* este în egală măsură aplicabilă în speță. În cauza respectivă, CJUE a recunoscut că o activitate economică poate fi exercitată direct sau indirect de o entitate, prin controlul unui operator ca parte dintr-o unitate economică pe care o formează împreună. Deși CJUE recunoaște că simpla deținere a unor participații, chiar și a unor participații de control, nu este suficientă pentru a caracteriza o activitate economică a entității care deține respectivele participații, atâta vreme cât respectivele participații nu conferă deținătorului decât dreptul de a-și exercita drepturile aferente statutului de acționar sau de membru, precum și de a beneficia de dividende, care sunt pur și simplu rezultatul deținerii unui activ, este clar că situația din prezenta cauză este diferită. Într-adevăr, conform CJUE, „[O] entitate care, prin faptul că deține participații de control în cadrul unei societăți, exercită efectiv acest control intervenind direct sau indirect în gestiunea acesteia, trebuie să fie considerată ca luând parte la activitatea economică desfășurată de întreprinderea controlată." ([55]) De asemenea, CJUE a ținut să sublinieze că „simpla separare a unei întreprinderi în două entități diferite" nu poate fi suficientă pentru a eluda normele privind ajutoarele de stat. ([56]) Acest raționament se aplică, de asemenea, în cazul în care una dintre cele două entități în cauză este o persoană fizică. În caz contrar, acordarea de ajutoare unei persoane fizice care este acționarul cu drept de control al unei întreprinderi nu ar fi considerată ajutor de stat, chiar dacă persoana fizică ar putea să utilizeze ajutorul respectiv în folosul întreprinderilor pe care le controlează. Astfel, în speță, în sensul aplicării normelor privind ajutoarele de stat, nu prezintă nicio relevanță faptul că despăgubirile pe care tribunalul le-a acordat tuturor celor cinci reclamanți în mod colectiv le sunt plătite fraților Micula sau societăților deținute de aceștia.

(91) În concluzie, Comisia constată că frații Micula și cele trei societăți reclamante formează împreună o singură unitate economică care constituie o întreprindere în sensul aplicării articolului 107 alineatul (1) din tratat. Celelalte societăți din cadrul grupului EFDG pentru ale căror presupuse pierderi li s-au acordat fraților Micula despăgubiri în baza hotărârii (European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export SRL, West Leasing S.R.L) ([57]) fac parte, de asemenea, din această unitate economică unică. Beneficiarul final al măsurii de ajutor este această entitate economică unică, formată din cei cinci reclamanți și respectivele societăți din cadrul EFDG.

Avantaj economic (1)

(92) Un avantaj, în conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din tratat, este orice avantaj economic pe care o întreprindere nu l-ar fi obținut în condiții de piață normale, și anume în absența intervenției statului. ([58]) Forma precisă a măsurii nu este relevantă pentru a determina dacă aceasta conferă un avantaj economic întreprinderii. Noțiunea de avantaj include, de exemplu, toate situațiile în care întreprinderile sunt scutite de costurile inerente activităților lor economice.

(93) Prin hotărârea pronunțată, tribunalul le-a acordat reclamanților despăgubiri în valoare de 376 433 229 RON, plus dobânda aferentă, din partea României. Pentru a înțelege pe deplin de ce punerea în aplicare sau executarea hotărârii le acordă reclamanților un avantaj economic, este util să se examineze în primul rând elementele pe baza cărora tribunalul a stabilit, în hotărârea corespunzătoare, că reclamanților ar trebui să li se acorde despăgubiri.

(94) După ce a decis că România a încălcat TBI, tribunalul a explicat că despăgubirile trebuie să fie acordate pe baza principiului că „reclamantul trebuie să fie repus în situația în care ar fi fost «după toate probabilitățile» dacă n-ar fi existat delictul la nivel internațional" ([59]). Acesta a explicat, de asemenea, că numai pierderile cauzate de actul care constituie delictul la nivel internațional ar putea fi compensate prin acordarea unor despăgubiri și că „toate încălcările tratatului bilateral de investiții pretinse de reclamanți rezultă din același fapt: revocarea prematură a stimulentelor [prevăzute de OUG nr. 24] sau sunt în legătură directă cu această revocare prematură" ([60]). Atunci când a stabilit cuantumul exact al despăgubirilor datorate reclamanților, tribunalul a analizat dacă pierderile au fost suportate în realitate și dacă acestea au fost direct legate de revocarea schemei de stimulente. De exemplu, în ceea

([54]) Cauza C-170/83, *Hydrotherm*, EU:C:1984:271, punctul 10.
([55]) Cauza C-222/04, *Cassa di Risparmio di Firenze SpA și alții*, EU:C:2006:8, punctul 112.
([56]) Cauza C-222/04, *Cassa di Risparmio di Firenze SpA și alții*, EU:C:2006:8, punctul 114.
([57]) A se vedea considerentele 87 și 88.
([58]) Cauza C-39/94, *SFEI și alții*, EU:C:1996:285, punctul 60; Cauza C-342/96, *Spania/Comisia*, EU:C:1999:210, punctul 41.
([59]) Hotărârea, punctul 917.
([60]) Hotărârea, punctul 928.

ce privește acordarea de despăgubiri pentru creșterea prețului zahărului, tribunalul a statuat ([61]): „Atât existența prejudiciului, cât și legătura cauzală dintre revocarea stimulentelor și prejudiciul suferit au fost demonstrate în mod adecvat. Nu se contestă faptul că, urmare a revocării stimulentelor pentru materii prime, reclamanții au fost obligați să plătească o sumă mai mare pentru zahărul pe care l-au achiziționat după februarie 2005."

(95) În lumina acestor considerații, este evident că, prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii, România le acordă reclamanților o sumă care corespunde exact avantajelor prevăzute în cadrul schemei anulate din OUG nr. 24 din momentul abrogării ordonanței respective (22 februarie 2005) și până la data planificată a expirării sale (1 aprilie 2009). Mai exact, prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii se rambursează *de facto* echivalentul taxelor vamale percepute pentru zahărul și alte materii prime importate în perioada cuprinsă între 22 februarie 2005 și 31 martie 2009, precum și echivalentul taxelor vamale percepute pentru zahărul importat pe care reclamanții le-ar fi evitat dacă ar fi avut posibilitatea de a stoca zahărul înainte de data planificată a expirării, la 31 martie 2009, a facilităților acordate în temeiul OUG nr. 24. În plus, pentru a se asigura că reclamanții beneficiază pe deplin de o sumă corespunzătoare celei din schema anulată și că „sunt repuși în situația în care ar fi fost «după toate probabilitățile»", tribunalul a acordat, de asemenea, dobânzi și despăgubiri pentru pretinsul beneficiu nerealizat prin pierdere de oportunități și de profit ([62]). În realitate, prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii, se restabilește situația în care reclamanții s-ar fi aflat, după toate probabilitățile, dacă schema prevăzută de OUG nr. 24 nu ar fi fost niciodată anulată.

(96) În consecință, punerea în aplicare sau executarea hotărârii le oferă reclamanților un avantaj economic de care nu ar dispune pe piață prin alte mijloace. În primul rând, costurile materiilor prime, ca factori necesari pentru realizarea produselor finite, constituie cheltuieli uzuale de exploatare ale întreprinderilor, iar scutirea întreprinderilor de o parte din cheltuielile lor uzuale de exploatare le-ar conferi acestora un avantaj net. În al doilea rând, acordarea de despăgubiri reclamanților pentru pierderile de profit, dat fiind că aceștia au fost nevoiți să își suporte propriile cheltuieli de exploatare, constituie, de asemenea, un avantaj economic pe care nu l-ar fi avut în condiții de piață normale și în lipsa hotărârii; în condiții de piață normale, întreprinderea ar fi trebuit să își suporte propriile costuri inerente activității sale economice și, în consecință, nu ar fi generat aceste profituri. În al treilea rând, acordarea către reclamanți a dobânzii la plățile care pretins datorate în trecut, dar care, la rândul lor, trebuie să fie calificate ca reprezentând un avantaj, conferă un avantaj suplimentar și distinct. Reiterând, în condiții de piață normale și în lipsa hotărârii, întreprinderea ar fi trebuit să își suporte propriile cheltuieli uzuale de exploatare, nu ar fi generat profitul despre care se pretinde că a fost pierdut și, prin urmare, nu ar fi fost în măsură să genereze o dobândă la acest capital. De fapt, prin abrogarea schemei prevăzute de OUG nr. 24, România a restabilit condiții normale de concurență pe piața pe care reclamanții își desfășoară activitatea, iar orice încercare de a despăgubi reclamanții pentru consecințele revocării stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 conferă un avantaj care nu ar fi fost disponibil în condiții de piață normale.

(97) Încercările reclamanților de a separa acordarea de despăgubiri de revocarea stimulentelor prevăzute în OUG nr. 24 nu sunt convingătoare. Reclamanții susțin că: „[Î]n speță, Tribunalul ICSID a concluzionat că decizia de a respecta normele UE privind ajutoarele de stat era conformă cu obligațiile ce revin României în temeiul TBI și nu a acordat despăgubiri reclamanților pe această bază. În schimb, Tribunalul ICSID a acordat despăgubiri în temeiul răspunderii delictuale a statului român, constând în menținerea obligațiilor impuse în raport cu OUG nr. 24 după retragerea schemei și în comportamentul netransparent față de investitori."

(98) Descrierea în acești termeni a hotărârii este inexactă și, în orice caz, nu ține seama de efectele punerii în aplicare/executării hotărârii. S-a subliniat deja că tribunalul a apreciat că toate presupusele încălcări ale TBI au avut drept cauză „revocarea prematură a stimulentelor sau au fost în legătură directă cu această revocare prematură" ([63]) și a acordat despăgubiri pentru pierderi care rezultă direct din revocarea schemei de stimulente. De asemenea, s-a menționat deja că tribunalul a afirmat că ([64]): „[P]rin abrogarea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 înainte de 1 aprilie 2009, România nu a acționat în mod nerezonabil sau cu rea-credință (cu excepția faptului că [România] a acționat în mod nerezonabil prin menținerea obligațiilor investitorilor după eliminarea stimulentelor). Cu toate acestea, tribunalul concluzionează cu majoritate de voturi că România a încălcat încrederea legitimă a reclamanților în faptul că stimulentele respective vor fi disponibile, în esență în aceeași formă, până la 1 aprilie 2009. De asemenea, România nu a reușit să acționeze în mod transparent prin faptul că nu i-a informat pe reclamanți în timp util că regimul se va încheia înainte de data expirării sale declarate. În consecință, tribunalul constată că România nu a reușit să «asigure un tratament corect și echitabil al investițiilor» reclamanților în sensul articolului 2 alineatul (3) din TBI."

([61]) Hotărârea, punctul 953.
([62]) A se vedea considerentul 27 pentru descrierea sumelor datorate în temeiul hotărârii.
([63]) Hotărârea, punctul 928.
([64]) Hotărârea, punctul 872.

(99) În lumina acestei concluzii, nu se poate afirma, astfel cum indică reclamanții, că tribunalul a considerat că decizia României de a respecta normele Uniunii privind ajutoarele de stat prin revocarea OUG nr. 24 nu a încălcat TBI sau că nu a acordat despăgubiri în acest temei ([65]). Comisia observă că, în justificarea deciziei sale de a acorda despăgubiri pentru creșterea prețurilor și pierderea capacității de stocare, precum și pentru beneficiul nerealizat, tribunalul s-a referit doar la prejudiciile suferite de reclamanți ca urmare a revocării stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 ([66]). În special, tribunalul nu s-a referit sau nu a acordat despăgubiri suplimentare pe baza concluziei sale că România a acționat în mod nerezonabil menținând obligațiile investitorilor prevăzute de OUG nr. 24 și nu a acționat în mod transparent.

Avantaj economic (2): Despăgubiri și ajutoare de stat

(100) Mai mult, prezența unui avantaj, contrar afirmației reclamanților, nu este exclusă de faptul că plata despăgubirii acordate reclamanților de tribunal prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii presupune plata unor despăgubiri pentru prejudiciile suferite. Aspectul central în această privință este dacă principiile enunțate de CJUE în hotărârea pronunțată în cauza *Asteris* ([67]) sunt aplicabile în speță. În hotărârea sa în cauza *Asteris*, CJUE a statuat că ajutoarele de stat „au o natură juridică fundamental diferită de despăgubirile pe care autoritățile naționale ar putea fi obligate să le plătească unor particulari pentru repararea prejudiciului pe care acestea li l-ar fi adus". ([68]) Reclamanții susțin că prezenta cauză se încadrează perfect în această jurisprudență și că orice încercare a Comisiei de a distinge situația din cauza *Asteris* de cea prezentă nu este convingătoare. Comisia nu este de acord cu această poziție.

(101) Comisia constată, în primul rând, diferențele foarte mari dintre contextul în care a avut loc cauza *Asteris* și cazul de față. În cauza *Asteris*, CJUE a pronunțat o hotărâre preliminară ca răspuns la o cerere adresată de o instanță din Grecia, în care CJUE i s-a solicitat să statueze cu privire la competența instanțelor din statele membre de a analiza cererile de despăgubiri înaintate de particulari împotriva autorităților naționale în ceea ce privește neplata ajutoarelor din cadrul politicii agricole comune a Uniunii. Neplata ajutoarelor nu era rezultatul unei promisiuni încălcate de autoritățile elene de a acorda ajutorul respectiv, ci mai degrabă o consecință a includerii de către Comisie a unor erori tehnice într-un regulament. Întreprinderile afectate introduseseră deja o acțiune în despăgubire împotriva Comisiei în fața CJUE, care a respins-o ca nefondată. Ca răspuns la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, CJUE a precizat, în hotărârea sa, că, deoarece a respins anterior acțiunea în despăgubiri împotriva Comisiei, orice acțiune în despăgubiri împotriva statului elen ar trebui să se întemeieze pe motive diferite de cele invocate în acțiunea împotriva Comisiei pe care a respins-o, și anume pe eroarea sau pe comportamentul propriu imputabil autorităților elene. În particular, CJUE nu a afirmat că acordarea unor despăgubiri echivalente cu valoarea ajutorului de stat ilegal promis, dar neplătit, nu ar reprezenta un ajutor de stat în sine. Astfel, din hotărârea în cauza *Asteris* nu reiese că fiecare decizie prin care se acordă despăgubiri se află de drept în afara domeniului de aplicare al legislației Uniunii privind ajutoarele de stat, după cum par să susțină reclamanții. Mai degrabă, în cazurile de răspundere întemeiate pe culpa autorităților naționale, nu se acordă niciun avantaj unei întreprinderi în cazul în care o astfel de răspundere garantează doar că părții prejudiciate i se acordă ceea ce i se cuvine, la fel ca în cazul oricărei alte întreprinderi aflate în această situație, în conformitate cu normele generale privind răspunderea civilă din statul membru respectiv. Despăgubirile acordate în temeiul respectivelor norme generale privind răspunderea civilă diferă de ajutorul de stat în măsura în care nu pot conduce la îmbunătățirea situației persoanei care a suferit prejudicii după primirea despăgubirilor.

(102) În al doilea rând, pentru ca o despăgubire să nu se înscrie în domeniul de aplicare al normelor Uniunii în materie de ajutoare de stat în temeiul jurisprudenței *Asteris*, despăgubirea în cauză trebuie să se bazeze pe o normă generală privind despăgubirile ([69]). În cazul de față, despăgubirea le-a fost acordată reclamanților în temeiul unui TBI intra-UE considerat de Comisie ca lovit de nulitate de la data aderării României la Uniune. Comisia și-a exprimat în mod consecvent opinia potrivit căreia tratatele bilaterale de investiții intra-UE, precum TBI pe care reclamanții își întemeiază pretențiile ([70]), contravin dreptului Uniunii, întrucât sunt incompatibile cu dispozițiile tratatelor

([65]) Tribunalul a concluzionat că, prin revocarea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24, România a încălcat încrederea legitimă a reclamanților înainte să fi analizat măcar caracterul rezonabil sau transparența acțiunilor României (hotărârea, punctele 725, 726; caracterul rezonabil și transparența au fost luate în considerare doar la punctele 727 și următoarele și, respectiv, 837 și următoarele). Prin urmare, este complet neîntemeiat să se susțină, astfel cum sugerează reclamanții, că faptul că tribunalul a constatat o încălcare a TBI a fost condiționat de caracterul nerezonabil al menținerii obligațiilor prevăzute de OUG nr. 24 în sarcina investitorilor sau de un grad insuficient de transparență a acțiunilor României.

([66]) Hotărârea, punctele 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020, 1 136.

([67]) Cauzele conexate 106/87-120/87, *Asteris*, EU:C:1988:457.

([68]) Cauzele conexate 106/87-120/87, *Asteris*, EU:C:1988:457, punctul 23.

([69]) A se vedea Decizia Comisiei din 16 iunie 2004 privind ajutorul acordat de Țările de Jos întreprinderii Akzo-Nobel cu scopul de a reduce la minimum transportul de clor (cazul N 304/2003), rezumatul notificării în JO C 81, 2.4.2005, p. 4; a se consulta, de asemenea, Decizia Comisiei din 20 decembrie 2006 privind ajutorul acordat de Țările de Jos pentru relocalizarea societății de dezasamblare de autoturisme Steenbergen (cazul N 575/05), rezumatul notificării în JO C 80, 13.4.2007, p. 1.

([70]) Din aceleași motive, Comisia ar considera drept nul TBI intra-UE pe care se bazează litigiul arbitral menționat în nota de subsol 53 din cerere.

Uniunii și ar trebui, prin urmare, să fie considerate nule ([71]). Comisia a adus această opinie, în repetate rânduri, la cunoștința statelor membre, inclusiv a statelor membre în cauză.

(103) În al treilea rând, Comisia constată că hotărârea are drept scop să îi despăgubească pe reclamanți pentru stimulentele care le fuseseră promise de România în conformitate cu OUG nr. 24 (modificată prin OUG nr. 75), dar pe care România a trebuit să le abroge la cererea Uniunii, pentru a finaliza procesul de negocieri în vederea aderării la Uniune. Astfel, spre deosebire de cauza *Asteris*, reclamanții solicită despăgubiri în acest caz pentru motivul că le-au fost refuzate stimulentele pe care România a promis să le acorde încălcându-și obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 64 din AE și în temeiul Legii nr. 143/1999, astfel cum a fost interpretată prin Decizia nr. 244/2000 a Consiliului Concurenței din România de a nu acorda ajutor de stat ilegal. Totuși, potrivit explicațiilor oferite de avocatul general Ruiz-Jarabo Colomer ([72]), acordarea unor despăgubiri egale cu totalul cuantumurilor ajutoarelor a căror acordare era preconizată ar constitui o acordare indirectă a ajutorului de stat considerat ilegal și incompatibil cu piața internă. Urmând acest raționament, Tribunalul Uniunii Europene a considerat că clauzele de despăgubire pentru recuperarea ajutorului de stat constituie ajutor de stat. ([73]) De asemenea, în cauza *Lucchini*, CJUE a statuat că o instanță națională nu poate să aplice legislația națională atunci când rezultatul aplicării respectivei legislații „ar împiedica aplicarea dreptului comunitar, în sensul că ar face imposibilă recuperarea unui ajutor de stat acordat cu încălcarea dreptului comunitar” ([74]).

(104) Încercările reclamanților de a stabili o distincție între cazurile respective și cazul de față sunt neconcludente. Ceea ce contează nu este că elementele de fapt exacte care stau la baza acestor cauze se deosebesc de cele din prezentul caz, ci principiul care se deduce din cauzele respective, și anume că dreptul intern, inclusiv regimurile de răspundere prevăzute de dreptul intern, nu poate fi aplicat în cazul în care, procedându-se astfel, s-ar împiedica aplicarea legislației Uniunii în materie de ajutoare de stat și, prin urmare, s-ar acorda, în cele din urmă, un ajutor de stat ilegal. În acest context, în cauza *Asteris* nu se exclud despăgubirile acordate pentru recuperarea unui ajutor de stat ilegal sau pentru neprimirea unui ajutor de stat ilegal. Comisia consideră că același principiu se aplică și în cazul în care răspunderea decurge dintr-un tratat de drept internațional încheiat între două state membre (precum un TBI intra-UE) a cărui aplicare conduce la acordarea unui ajutor de stat. În cazul în care punerea în aplicare de către un stat membru a unui TBI intra-UE ar împiedica aplicarea dreptului Uniunii, statul membru respectiv trebuie să respecte dreptul Uniunii, întrucât dreptul primar al Uniunii, din care fac parte articolele 107 și 108 din tratat, prevalează asupra obligațiilor internaționale ale statului membru respectiv.

(105) Afirmația reclamanților potrivit căreia nu a existat niciodată vreo decizie oficială validă care să stabilească că OUG nr. 24 constituie un ajutor de stat ilegal și nici că stimulentele respective erau incompatibile cu piața internă este lipsită de relevanță în această privință, din moment ce punerea în aplicare/executarea hotărârii, și nu stimulentele pentru investiții promise în OUG nr. 24, constituie măsura contestată și stă la baza prezentei decizii. Într-adevăr, având în vedere că OUG nr. 24 a fost abrogată la 22 februarie 2005 și că nu a fost plătit niciun ajutor după această dată în temeiul respectivului act legislativ, nici Consiliului Concurenței din România, nici Comisia nu ar putea concluziona în cadrul unei decizii oficiale că OUG nr. 24 a avut ca rezultat un ajutor de stat incompatibil în intervalul cuprins între 22 februarie 2005 și 1 aprilie 2009, care este perioada pentru care hotărârea le acordă despăgubiri reclamanților.

(106) Tocmai din acest motiv, nu este necesară adoptarea de către Comisie a unei decizii oficiale de constatare a existenței unui ajutor de stat în cazurile în care o instanță națională sau un tribunal arbitral acordă despăgubiri de suportat de un stat membru ca urmare a retragerii unei măsuri de ajutor. Articolul 107 alineatul (1) din tratat enunță o interdicție generală privind acordarea de ajutoare de stat, „sub orice formă”. Forma precisă a măsurii nu este relevantă pentru a determina dacă aceasta conferă un avantaj economic întreprinderii ([75]). Astfel, dacă se acordă un ajutor de stat prin punerea în aplicare sau executarea unei hotărâri judecătorești sau a unei hotărâri arbitrale, situație care, în opinia Comisiei, se regăsește în privința hotărârii, tocmai cu privire la punerea în aplicare

([71]) A se vedea răspunsul oferit de comisarul De Gucht la întrebarea parlamentară cu solicitare de răspuns oral O-000043/2013/rev.1, ocazie cu care acesta a formulat următoarea declarație: „Comisia este de acord că tratatele bilaterale și de investiții (TBI) încheiate între state membre ale UE nu respectă legislația UE”, dezbaterea din ședința plenară din 22 mai 2013. A se vedea, de asemenea, Documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 3 februarie 2012 referitor la fluxurile de capital și investițiile din UE - Document al serviciilor Comisiei referitor la monitorizarea pieței, SWD (2012) 6 final, p. 13. A se vedea, de asemenea, Documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 15 aprilie 2013 privind libera circulație a capitalurilor în Uniunea Europeană, SWD (2013) 146 final, paginile 11 și 14; Documentul de lucru al serviciilor Comisiei din 18 martie 2014 privind libera circulație a capitalurilor în Uniunea Europeană, SWD (2014) 115 final, pagina 12; și Comisia Europeană, Activități de monitorizare și analiză, Tratatele bilaterale de investiții între statele membre ale UE (TBI intra-UE), 2012, care poate fi consultat la adresa: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

([72]) Concluziile avocatului general din 28 aprilie 2005 în cauzele conexate C-346/03 și C-529/03, *Atzori* ECLI:EU:C:2005:256, punctul 198.

([73]) Cauza T-384/08, *Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou/Comisia*, EU:T:2011:650 și cauza T-565/08, *Corsica Ferries/Comisia*, EU:T:2012:415, punctele 23, 114 și 120-131. A se vedea, de asemenea, prin analogie, cauza C-111/10, *Comisia/Consiliu*, EU:C:2013:785, punctul 44.

([74]) Cauza C-119/05, *Lucchini*, EU:C:2007:434, punctul 59.

([75]) Cauza C-280/00, *Altmark Trans*, EU:C:2003:415, punctul 84.

sau executarea hotărârii în cauză îi revine Comisiei să demonstreze că sunt îndeplinite condițiile cumulative prevăzute de articolul 107 alineatul (1) din tratat și că ajutorul în cauză este incompatibil cu piața internă.

(107) În orice caz, Comisia reamintește că Consiliul Concurenței din România, mai multe poziții comune ale Uniunii și Guvernul României la abrograrea OUG nr. 24 au concluzionat unanim că OUG nr. 24 a condus la un ajutor de stat ilegal în conformitate cu AE, cu Decizia nr. 4/2000 a Consiliului de asociere UE-România, cu Legea nr. 143/99 și cu acquis-ul comunitar. Mai mult, Decizia 244/2000 a Consiliului Concurenței din România nu a fost niciodată nici contestată, nici anulată, ci doar ignorată de legiuitorul român prin adoptarea OUG nr. 75, contravenind dispozițiilor din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat și, prin urmare, cu încălcarea obligațiile prevăzute de AE și de Decizia nr. 4/2000 a Consiliului de asociere UE-România. Uniunea a insistat apoi ca România să respecte decizia respectivă, obligațiile care îi revin în temeiul AE și al acquis-ului comunitar în contextul negocierilor de aderare, solicitare la care, de altfel, România s-a conformat, abrogând OUG nr. 24.

(108) Având în vedere considerațiile anterioare, Comisia concluzionează că plata despăgubirii acordate reclamanților de tribunal prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii constituie un avantaj economic în favoarea reclamanților pe care aceștia nu l-ar fi obținut în condiții de piață normale.

Selectivitate

(109) Nu toate măsurile care acordă unei întreprinderi un avantaj economic constituie ajutor de stat, ci numai acelea care conferă, în mod selectiv, un avantaj economic anumitor întreprinderi sau categorii de întreprinderi ori anumitor sectoare economice.

(110) Hotărârea le acordă despăgubiri doar reclamanților. Prin urmare, prin plata respectivelor despăgubiri, fie prin punerea în aplicare, fie prin executarea hotărârii, România le acordă un avantaj doar reclamanților. Astfel, măsura este selectivă.

(111) În plus, după cum reiese din hotărârea *Asteris*, despăgubirile pentru prejudiciile suferite nu oferă beneficii în mod selectiv unei singure întreprinderi decât în măsura în care despăgubirea în cauză decurge din aplicarea unei norme generale a dreptului răspunderii statale pe care fiecare persoană o poate invoca, astfel încât ea exclude posibilitatea ca orice despăgubire acordată să acorde un beneficiu selectiv anumitor categorii sociale. Măsura contestată, care decurge din aplicarea prevederilor TBI, nu respectă această cerință din toate motivele în cazul de față.

(112) În primul rând, TBI acordă acest drept la despăgubiri numai unui anumit grup de investitori, și anume investitorilor din cele două state membre parte la TBI-ul intra-UE, mai precis Suedia și România. În consecință, nu toți investitorii din Uniune aflați într-o situație similară puteau invoca TBI-ul respectiv pentru a solicita despăgubiri corespunzătoare stimulentelor promise prin schema de ajutoare prevăzută de OUG nr. 24, care a fost abrogată, ci numai investitorii cu o anumită cetățenie. Astfel, în măsura în care plata despăgubirii acordate unui investitor în temeiul unui TBI echivalează cu acordarea unui avantaj, avantajul este selectiv. În ceea ce privește afirmația reclamanților potrivit căreia caracterul general al avantajelor acordate în baza tratatelor bilaterale de investiții a fost recunoscut anterior de către Comisie (a se vedea considerentul 66), declarația citată de către reclamanți în susținerea pretenției respective nu a fost formulată de către Comisie, ci este, de fapt, un extras dintr-un studiu realizat de un contractant extern pentru departamentul tematic din cadrul Direcției Generale Politici Externe a Parlamentului European. În al doilea rând, pentru a elimina orice îndoieli cu privire la autorul opiniilor exprimate în studiul în cauză, acesta conține o declarație de declinare a responsabilității în care se precizează că autorul poartă responsabilitatea exclusivă pentru opiniile respective și că acestea nu reflectă poziția oficială a Parlamentului European. Declarația inclusă în respectivul raport nu poate fi imputată Comisiei și este irelevantă în cazul de față.

(113) În al doilea rând, măsura contestată îi despăgubește pe reclamanți pentru abrogarea unor măsuri de stimulare a investițiilor care, la rândul lor, au un caracter selectiv. Într-adevăr, stimulentele oferite în temeiul OUG nr. 24 au fost puse doar la dispoziția întreprinderilor care au investit în anumite regiuni. În consecință, ar trebui să se considere că despăgubirile acordate reclamanților de tribunal sunt, la rândul lor, selective, deoarece corespund avantajelor promise prin OUG nr. 24, care a fost abrogată.

(114) În orice caz, Comisia consideră că TBI în temeiul căruia tribunalul le-a acordat despăgubiri reclamanților a fost lovit de nulitate în urma aderării României la Uniune, astfel încât nu se poate considera că acest tratat stă la baza unei norme generale a dreptului răspunderii publice pe care fiecare investitor să se poată baza.

(115) Din toate motivele expuse mai sus, Comisia concluzionează că, prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii, reclamanților li se acordă un avantaj selectiv.

Resurse de stat

(116) Numai avantajele acordate direct sau indirect din resurse de stat pot constitui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat. În speță, România a procedat deja la punerea în aplicare parțială a hotărârii, prin compensarea unei părți din despăgubirile acordate reclamanților de tribunal cu taxele și impozitele datorate statului român de unul dintre reclamanți. În plus, executorul judecătoresc numit de instanță a confiscat deja fonduri din conturi ale statului pentru a satisface creanțelor exigibile ale reclamanților astfel cum erau prevăzute de hotărâre. Plățile directe de la bugetul de stat, pierderea de venituri ale statului prin anularea unor taxe datorate sau transferul altor active ale statului (cum ar fi acțiuni la alte întreprinderi sau transferul de active confiscate) către reclamanți, indiferent dacă au fost efectuate în mod voluntar sau prin executarea unui ordin judecătoresc, trebuie considerate toate măsuri finanțate prin intermediul resurselor de stat.

Imputabilitatea

(117) Pentru ca un avantaj selectiv să constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat, acestea trebuie, printre altele, să fie imputabil statului ([76]). În speță, reclamanții susțin că, de vreme ce executarea hotărârii este „o consecință automată și involuntară a obligațiilor care revin României în temeiul Convenției ICSID, este clar că nu este imputabilă statului și, prin urmare, nu poate constitui ajutor de stat". Principalul element al argumentului reclamanților este că, întrucât România are o obligație de drept internațional de executare a hotărârii, îndeplinirea acestei obligații nu este imputabilă statului. Comisia nu este de acord cu acest raționament și consideră că măsura este imputabilă României, pentru motivele expuse în continuare.

(118) Comisia ia notă încă de la început că decizia voluntară a României de a încheia acest TBI a creat condițiile propice avantajului selectiv, astfel cum se explică la considerentele 110 și următoarele de mai sus.

(119) In plus, dacă România pune în aplicare hotărârea în mod voluntar prin plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal, nu există nicio îndoială că respectiva acțiune este imputabilă statului român. În această situație se înscrie, în orice caz, partea din despăgubirile acordate solicitanților prin hotărârea pe care România a compensat-o cu taxe și impozite datorate autorităților române de unul dintre reclamanți, și anume SC European Food S.A. De asemenea, această situație se regăsește în cazul în când România a decis să plătească în mod voluntar soldul despăgubirii acordate de tribunal.

(120) În cele din urmă, fiecare act al organelor de stat ale României este imputabil României. Aceste organe de stat includ guvernul statului membru respectiv și alte autorități publice. În special, trebuie să se considere că instanțele naționale ale unui stat și executorii judecătorești numiți de instanțe sunt, la rândul lor, organe ale statului respectiv și, prin urmare, au obligația prevăzută de articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană de a coopera în mod loial cu Uniunea. În consecință, acțiunile instanțelor și ale executorilor judecătorești de la nivel național sunt imputabile statului român, astfel încât, dacă România este obligată să îi despăgubească pe reclamanți în conformitate cu hotărârea în urma demersului întreprins de instanțele și executorii judecătorești de la nivel național, acțiunea în cauză este imputabilă și statului român. Dreptul Uniunii recunoaște doar într-o măsură restrânsă derogări de la acest principiu general al imputabilității: o măsură nu este imputabilă unui stat membru în cazul în care respectivul stat membru este obligat de *dreptul Uniunii* să pună în aplicare măsura respectivă fără a dispune de putere discreționară. În acest caz, măsura rezultă dintr-un act legislativ al Uniunii și nu este imputabilă statului. Cu toate acestea, nu se contestă faptul că România nu este obligată de legislația Uniunii să pună în aplicare hotărârea. Orice decizie de a pune în aplicare sau de a executa hotărârea, indiferent dacă este luată de guvernul României sau de instanțele naționale române, este, prin urmare, imputabilă statului român.

(121) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că măsura este imputabilă României.

Denaturarea concurenței și impactul asupra schimburilor comerciale

(122) Se consideră că o măsură acordată de stat denaturează sau amenință să denatureze concurența în cazul în care aceasta este susceptibilă să amelioreze poziția concurențială a beneficiarului în comparație cu celelalte întreprinderi cu care acesta concurează ([77]). În practică, o denaturare a concurenței în sensul articolului 107 din tratat are loc, prin urmare, de îndată ce statul acordă un avantaj financiar unei întreprinderi într-un sector liberalizat în care există sau ar putea exista concurență. Un avantaj acordat unei întreprinderi care denaturează concurența în mod normal va fi, de asemenea, de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre. Schimburile comerciale dintre statele membre sunt afectate atunci când o măsură consolidează poziția concurențială a întreprinderii beneficiare în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul schimburilor comerciale intracomunitare ([78]).

([76]) Cauza T-351/02, *Deutsche Bahn AG/Comisia*, EU:T:2006:104, punctul 101.
([77]) Cauza 730/79, *Phillip Morris*, EU:C:1980:209, punctul 11. Cauzele conexate T-298/97, T-312/97 etc., *Alzetta* EU:T:2000:151, punctul 80.
([78]) Cauza T-288/97, *Friulia Venezia Giulia*, EU:T:2001:115, punctul 41.

(123) Comisia a concluzionat deja (a se vedea considerentul 81 și următoarele) că reclamanții formează împreună o singură unitate economică, care, la rândul său, constituie întreprinderea relevantă în sensul aplicării normelor Uniunii privind ajutoarele de stat. Întreprinderea respectivă își desfășoară activitatea pe o piață liberalizată, concurând cu alte întreprinderi. Comisia a concluzionat, de asemenea, că, prin plata de despăgubiri reclamanților, indiferent dacă această plată are loc prin punerea în aplicare sau prin executarea hotărârii, aceștia și-ar îmbunătăți poziția competitivă în comparație cu alte întreprinderi cu care concurează, care nu primesc despăgubiri similare pentru retragerea ajutorului de stat ilegal. Despăgubirea prevăzută de hotărâre se bazează pe o sumă ce corespunde taxelor vamale percepute pentru materiile prime, beneficiului nerealizat și dobânzii la suma totală a despăgubirilor acordate. Costul materiilor prime, ca factori necesari pentru realizarea produselor finite, constituie cheltuieli uzuale de exploatare ale întreprinderilor. Fiind exonerați de o parte din cheltuielile lor uzuale de exploatare, reclamanții beneficiază de un avantaj competitiv distinct, la fel ca și în cazul despăgubirilor care le sunt acordate pentru beneficiile nerealizate, precum și prin plata unei dobânzi. Reclamanții desfășoară activități de fabricare de produse alimentare, produse de morărit și ambalaje din plastic. Pentru toate aceste produse, există o piață liberalizată, astfel încât orice avantaj acordat reclamanților riscă să denatureze concurența. Având în vedere că produsele fabricate în principal de reclamanți pot și chiar fac obiectul unor schimburi comerciale intense între statele membre, este clar că orice avantaj acordat reclamanților este, de asemenea, de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

(124) Comisia observă că argumentele reclamanților prin care se respinge o denaturare a concurenței reiau pur și simplu afirmațiile că frații Micula nu pot fi considerați ca fiind întreprinderi și că punerea în aplicare a hotărârii nu ar conferi reclamanților niciun avantaj. Ambele afirmații au fost deja abordate pe larg mai sus (a se vedea considerentele 81 și următoarele și 92 și următoarele) și nu necesită observații suplimentare.

Concluzie

(125) Având în vedere considerațiile anterioare, Comisia consideră că plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat.

7.2. **Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat nu afectează drepturile și obligațiile protejate prin articolul 351 din tratat**

(126) Articolul 351 din tratat prevede că „[d]ispozițiile tratatelor nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor care rezultă din convențiile încheiate […] pentru statele membre aderente, înainte de data aderării acestora, între unul sau mai multe state membre pe de o parte și unul sau mai multe state terțe pe de altă parte.” În speță, drepturile și obligațiile invocate de reclamanți decurg din TBI.

(127) Reiese clar din modul de formulare a articolului 351 din tratat că aceasta nu se aplică în speță, având în vedere că TBI este un tratat încheiat între două state membre ale Uniunii, Suedia și România, și nu un tratat „între unul sau mai multe state membre, pe de o parte, și una sau mai multe țări terțe, pe de altă parte”. În consecință, aplicarea legislației privind ajutoarele de stat în speță nu afectează drepturile și obligațiile protejate prin articolul 351 din tratat.

(128) În acest context, Comisia reamintește că se aplică norme diferite în temeiul dreptului Uniunii tratatelor bilaterale de investiții intra-UE, pe de o parte, și tratatelor bilaterale de investiții încheiate între un stat membru al Uniunii și o țară terță, pe de altă parte. În cazul tratatelor bilaterale de investiții intra-UE, Comisia consideră că astfel de acorduri contravin dreptului Uniunii, sunt incompatibile cu dispozițiile din tratatele Uniunii și ar trebui, prin urmare, să fie considerate nule. În schimb, tratatele bilaterale de investiții încheiate între un stat membru al Uniunii și o țară terță sunt reglementate de Regulamentul (UE) nr. 1219/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ([79]), care stabilește dispoziții tranzitorii pentru acordurile bilaterale de investiții încheiate între state membre și țări terțe până în momentul în care respectivele acorduri sunt înlocuite treptat de acorduri ale Uniunii privind același subiect, având în vedere competența exclusivă a Uniunii în ceea ce privește politica comercială comună în care se încadrează investițiile străine directe ([80]).

(129) România este, de asemenea, parte la Convenția multilaterală ICSID, la care a aderat înainte de aderarea sa la Uniune. Cu toate acestea, deoarece nicio țară terță parte contractantă la Convenția ICSID nu este parte la TBI-ul care face obiectul prezentei proceduri, articolul 351 din tratat nu este relevant în cazul de față.

([79]) Regulamentul (UE) nr. 1219/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 de stabilire a unor dispoziții tranzitorii pentru acordurile bilaterale de investiții încheiate între state membre și țări terțe (JO L 351, 20.12.2012, p. 40).

([80]) Articolul 3 alineatul (1) litera (e) din tratat.

7.3. **Ajutor nou**

(130) Articolul 107 alineatul (1) din tratat prevede că ajutoarele de stat sunt, în principiu, incompatibile cu piața internă. Cu excepția cazului în care o măsură de ajutor este declarată de către Comisie a fi compatibilă cu piața internă, li se interzice statelor membre să pună în aplicare măsuri de ajutor de stat. În conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din tratat, un stat membru trebuie să notifice Comisiei orice proiect de modificare sau de acordare de ajutoare și nu pune în aplicare măsura preconizată înainte de adoptarea de către Comisie a unei decizii finale cu privire la compatibilitatea respectivei măsuri cu piața internă.

(131) Obligația de a nu pune în aplicare nicio măsură de ajutor fără o decizie finală a Comisiei cu privire la compatibilitatea acelei măsuri de ajutor se aplică, desigur, numai măsurilor de ajutor puse în aplicare după intrarea în vigoare a tratatului pentru statul membru în cauză. Pentru România, tratatul a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007.

(132) Reclamanții contestă faptul că punerea în aplicare sau executarea hotărârii ar constitui un „ajutor nou" în sensul articolului 1 litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999. Aceștia susțin că, chiar și în cazul în care evaluarea Comisiei este corectă *quod non*, iar punerea în aplicare sau executarea hotărârii ar constitui un ajutor, data acordării ajutorului respectiv ar fi data acordării inițiale de avantaje reclamanților în conformitate cu OUG nr. 24, care a avut loc în 2000 și 2002 și, prin urmare, înainte de aderarea României la Uniune. Potrivit reclamanților, ultima dată la care se poate considera că a fost acordat ajutorul este, cel mai târziu, data intrării în vigoare a TBI, pe care se bazează hotărârea, și anume anul 2003.

(133) Comisia nu este de acord cu reclamanții și consideră că plata despăgubirilor acordate acestora de către tribunal, indiferent dacă a fost efectuată prin punerea în aplicare sau prin executarea hotărârii, reprezintă un „ajutor nou" și este, prin urmare, supusă integral mecanismului de control al ajutoarelor de stat prevăzut la articolele 107 și 108 din tratat. În conformitate cu jurisprudența CJUE, ajutorul trebuie considerat ca fiind acordat în momentul în care dreptul necondiționat de a-l primi îi este acordat beneficiarului în temeiul regimului juridic național aplicabil ([81]). Nici adoptarea OUG nr. 24, la 2 octombrie 1998, nici desemnarea localității Știei-Nucet din Județul Bihor drept zonă defavorizată pe o perioadă de 10 ani (cu începere de la 1 aprilie 1999) și nici acordarea de certificate de investitor permanent către S.C. European Food S.A. (la 1 iunie 2000) și S.C. Starmill SRL și S.C. Multipack (la 17 mai 2002) nu le-a conferit reclamanților un drept necondiționat de a beneficia de facilitatea pentru materii prime până la 1 aprilie 2009. Dreptul la respectiva facilitate a fost obținut doar de o societate eligibilă pentru ajutor în cadrul schemei instituite prin OUG nr. 24:

— în cadrul schemei inițiale instituite prin OUG nr. 24: atunci când Agenția pentru Dezvoltare Regională a aprobat documentele prezentate de societate cu privire la valorificarea producției, prin care se atestă că s-au efectuat operațiuni de import de materii prime destinate integrării în producția internă, care dau dreptul la o rambursare a taxelor vamale plătite; ([82]) și

— după ce facilitatea pentru materii prime prevăzută de OUG nr. 24 a fost transformată într-o scutire de la plata taxelor vamale în conformitate cu OUG nr. 75: în cazul în care o societate eligibilă pentru ajutor în cadrul respectivei scheme a importat materii prime în scopul integrării în producția internă și a solicitat scutirea din partea autorităților de control la frontieră pe baza documentelor justificative corespunzătoare.

(134) Deoarece schema instituită prin OUG nr. 24, astfel cum a fost modificată prin OUG nr. 75, a fost abrogată la 22 februarie 2005, nicio societate nu a putut obține vreun drept la ajutor după această dată în conformitate cu cadrul național de reglementare ca urmare a importului de materii prime în România pentru integrarea în producția internă. Astfel, cererea de despăgubiri din partea statului român înaintată de reclamanți decurge doar din hotărâre, în coroborare cu dreptul intern român care conferă acestei hotărâri un efect juridic în ordinea juridică internă a României. Întrucât hotărârea a fost pronunțată și riscă să fie pusă în aplicare sau executată după ce România a aderat la Uniune, dreptul necondiționat prevăzut de legislația națională română de a primi despăgubirile acordate de tribunal, care decurge din ratificarea Convenției ICSID, demers prin care convenția a fost integrată în ordinea juridică internă, conferind astfel hotărârii un efect juridic în ordinea juridică internă a României, le-a fost acordat reclamanților numai după aderarea României la Uniune.

([81]) Cauza C-129/12 *Magdeburger Mühlenwerke* EU:C:2013:200, punctul 40.

([82]) O traducere în limba engleză a dispoziției inițiale privind facilitatea pentru materii prime (care este mecanismul de stimulare a investițiilor a cărui revocare a condus la acordarea de despăgubiri reclamanților prin hotărâre) poate fi consultată la punctul 148 din hotărâre. Potrivit respectivei traduceri, articolul 6 alineatul (1) litera (b) prevede că „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: […] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the „**Raw Materials Incentive**" or „**Raw Materials Facility**"].

(135) De asemenea, este important să se remarce, în această privință, că hotărârea le acordă reclamanților despăgubiri într-un cuantum care corespunde exact avantajelor prevăzute în cadrul schemei anulate din OUG nr. 24 din momentul abrogării ordonanței respective (22 februarie 2005) și până la data planificată a expirării sale (1 aprilie 2009). Perioada respectivă reprezintă puțin peste 49 de luni, iar în cea mai mare parte a acestui timp (27 de luni) România a fost membră cu drepturi depline a Uniunii, fiind supusă în mod direct disciplinei impuse în materie de ajutoare de stat prin tratat. În plus, prin hotărâre, solicitanților li se acordă despăgubiri în temeiul oportunității pierdute de a stoca de zahăr în 2009, presupunându-se că pierderile aferente au fost suportate între 31 martie 2009 și 1 iulie 2010. Prin urmare, aceste presupuse pierderi au fost înregistrate, în totalitatea lor, după ce România a aderat la Uniune în 2007. În ultimul rând, tribunalul a acordat despăgubiri pentru beneficiul nerealizat, luând în considerare pierderile invocate din perioada 1 ianuarie 2005-31 august 2011. Perioada respectivă cuprinde 80 de luni, iar în cea mai mare parte a acestui timp (56 de luni) România a fost membră cu drepturi depline a Uniunii, fiind supusă în mod direct disciplinei impuse în materie de ajutoare de stat prin tratat.

(136) În cele din urmă, schema de măsuri de stimulare prevăzută de OUG nr. 24, nu este menționată la capitolul 2 punctul 1 din anexa V la Actul de aderare a României la Uniune, care enumeră în mod exhaustiv măsurile de ajutor de stat care ar fi considerate ajutoare existente în momentul aderării României la Uniune. ([83]) ([84])

(137) Este lipsit de relevanță faptul că nici Actul de aderare, nici tratatul nu erau aplicabile în România la data la care se susține că România și-ar fi încălcat obligațiile prevăzute de TBI, abrogând schema de ajutor instituită prin OUG nr. 24, sau la data la care reclamanții au introdus la tribunal acțiunea întemeiată pe TBI. În niciunul dintre aceste momente, reclamanții nu au obținut niciun drept necondiționat la plata despăgubirii acordate de tribunal, măsură care face obiectul prezentei evaluări. Numai după ce tribunalul a constatat prin hotărârea pronunțată la 11 decembrie 2013 încălcarea articolului 2 alineatul (3) din TBI" în coroborare cu dreptul intern românesc care conferă acestei hotărâri un efect juridic în ordinea juridică internă a României, au primit reclamanții un drept necondiționat la despăgubirile respective pe care l-au putut invoca împotriva României. Data respectivă este ulterioară aderării României la Uniunea Europeană.

(138) Prin urmare, cazul reclamanților nu este comparabil cu decizia Comisiei din cazul N 380/04, la care fac trimitere reclamanții. Cauza N380/04 a avut ca obiect un contract încheiat între societatea Latvijas Gāze (denumită în continuare „LG") și Letonia în 1997. Atunci când a apărut un litigiu între LG și Letonia cu privire la obligațiile acesteia din urmă în temeiul contractului, la Stockholm au fost inițiate proceduri de arbitraj comercial în temeiul normelor UNCITRAL. Tribunalul arbitral constituit pentru litigiul respectiv a decis, la 19 iunie 2003, că Letonia datora LG despăgubiri pentru perioada 10 ianuarie 2001-10 martie 2003. Letonia nu s-a conformat la hotărârea arbitrală înainte de aderarea sa la Uniune la 1 mai 2004 și a informat Comisia cu privire la executarea avută în vedere a hotărârii arbitrale respective după aderare. În decizia sa, Comisia a observat că obligația de despăgubire s-a născut în temeiul contractului din 1997, că despăgubirea acordată de către instanța de arbitraj viza în întregime o perioadă anterioară aderării Letoniei și că hotărârea arbitrală în sine a fost pronunțată înainte de aderarea la Uniune a Letoniei. Pe această bază, Comisia a concluzionat că „plata […] despăgubirilor acordate de către tribunal […] constituie un simplu act de punere în aplicare a unei măsuri care s-a concretizat în totalitate înainte de aderare" și că punerea în aplicare a hotărârii arbitrale din 2003 nu poate fi considerată „ajutor nou". Mai mult decât atât, chiar în decizia Comisiei din cazul N380/04 se subliniază că aceasta nu aduce prejudicii analizei unor posibile viitoare plăți în temeiul contractului care vizează perioadele de după aderare, limitând astfel strict abordarea aleasă la faptele specifice notificate de Letonia.

(139) În schimb, în cazul de față, obligația de a acorda despăgubiri decurge din hotărâre, care a fost pronunțată în 2013, despăgubirea acordată reclamanților de către tribunal vizează, în cea mai mare parte, perioada scursă după ce România a aderat la Uniune, iar hotărârea în sine a fost pronunțată la aproape șapte ani de la aderarea României la Uniune. În ultimul rând, între decizia adoptată în cazul N 380/04 și prezentul caz există o diferență frapantă, care constă în faptul că în primul caz nu a existat niciun indiciu din care să reiasă că, prin punerea în aplicare sau executarea hotărârii arbitrale din 2003, LG ar obține un ajutor de stat ilegal pe care Letonia promisese să-l acorde, contravenind obligațiilor ce îi reveneau în materie de ajutor de stat în calitate de țară candidată la aderarea la Uniune.

([83]) Cele trei categorii de ajutor existent menționate în Actul de aderare sunt:
— măsurile de ajutor implementate înainte de 10 decembrie 1994;
— măsurile de ajutor enumerate în apendicele la respectiva anexă;
— măsurile de ajutor care, înainte de data aderării, au fost evaluate de autoritatea de control al ajutorului de stat din noul stat membru și considerate compatibile cu acquis-ul și față de care Comisia nu a ridicat nicio obiecție în temeiul unor rezerve serioase privind compatibilitatea măsurii cu piața comună, în conformitate cu procedura stabilită la alineatul (2).
Nicio decizie de executare a hotărârii nu se încadrează în niciuna dintre aceste trei categorii. Chiar dacă s-ar considera că executarea hotărârii reinstituie pur și simplu drepturile reclamanților în conformitate cu OUG nr. 24, ca și când stimulentele relevante care decurg din aceasta nu ar fi fost anulate înainte de data planificată a expirării lor, reinstituirea retroactivă ar trebui să fie considerată în continuare drept „ajutor nou" începând din momentul aderării României la Uniune.

([84]) A se vedea, de asemenea, cauzele conexate T-80/06 și T-182/09, *Budapesti Erömü*, EU:T:2012:65, punctul 54.

(140) Prin urmare, Comisia constată că plata despăgubirilor acordate de tribunal reclamanților constituie un ajutor nou și că măsura respectivă poate fi pusă în practică doar dacă și doar după ce a fost autorizată de Comisie în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat.

7.4. **Ilegalitate în temeiul articolului 108 alineatul (3) din tratat**

(141) Despăgubirile acordate de către tribunal le-au fost deja parțial plătite reclamanților de România prin compensarea anumitor datorii fiscale față de statul român ale unuia dintre reclamanți, S.C. European Food S.A. Întrucât România nu a notificat Comisiei această punere în aplicare parțială a hotărârii, măsura a fost pusă în aplicare în mod ilegal, încălcând articolul 108 alineatul (3) din tratat. Orice nouă plată a despăgubirilor acordate de tribunal, indiferent dacă este efectuată prin punerea în aplicare sau prin executarea hotărârii, despre care Comisia nu are cunoștință sau care ar putea avea loc după adoptarea prezentei decizii ar constitui, din aceleași motive, o încălcare a obligației României de a respecta articolul 108 alineatul (3) din tratat.

7.5. **Compatibilitatea cu piața internă**

(142) De la bun început, Comisia reamintește că, atunci când evaluează compatibilitatea unei măsuri cu piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatele (2) și (3) din tratat, răspunderea principală în privința sarcinii probei îi revine statului membru ([85]). În acest context, Comisia reamintește, de asemenea, că o măsură de ajutor de stat nu poate fi declarată compatibilă cu piața internă dacă presupune o încălcare nedisociabilă a altor dispoziții specifice ale tratatului ([86]). Până în prezent, România nu a furnizat argumente care ar putea justifica măsura în temeiul articolului 107 alineatele (2) și (3) din tratat. Cu toate acestea, pentru a oferi o imagine completă, Comisia consideră că este oportun să efectueze, din proprie inițiativă, o evaluare a compatibilității.

(143) Reclamanții susțin că măsura constituie un ajutor regional compatibil. În temeiul articolului 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din tratat, Comisia poate considera compatibile cu piața internă ajutoarele de stat menite să promoveze dezvoltarea economică a anumitor regiuni defavorizate din Uniune. Condițiile în care ajutoarele prin care se urmărește promovarea dezvoltării regionale pot fi considerate compatibile cu piața internă sunt stabilite în Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020 (denumite în continuare „OAR 2014”). Considerentul 188 din orientările menționate mai sus explică faptul că acestea se aplică pentru evaluarea compatibilității tuturor ajutoarelor regionale care urmează să fie acordate după data de 30 iunie 2014. Acest lucru înseamnă că ajutoarele regionale acordate în mod ilegal sau cele care urmau a fi acordate înainte de data de 1 iulie 2014 trebuie evaluate în conformitate cu Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013 ([87]) („LDAR 2007”).

(144) Astfel cum se explică în considerentul 134, reclamanților le-a fost acordat un drept necondiționat la ajutorul de stat la data la care hotărârea a fost pronunțată, și anume 11 decembrie 2013, în coroborare cu dreptul intern român care conferă acestei hotărâri un efect juridic în ordinea juridică internă a României, adică înainte de intrarea în vigoare a OAR 2014. Prin urmare, plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal ar trebui să fie evaluată prin raportare la LDAR 2007.

(145) În LDAR 2007, Comisia a stabilit că ajutoarele regionale care au drept scop reducerea cheltuielilor curente ale unei întreprinderi constituie ajutoare de exploatare și nu vor fi considerate compatibile cu piața internă, cu excepția cazului în care acestea sunt acordate în împrejurări excepționale pentru a combate anumite dezavantaje specifice cu care se confruntă întreprinderile în regiunile defavorizate ce intră sub incidența articolului 107 alineatul (3) litera (a) din tratat ([88]).

(146) În cazul de față, despăgubirile acordate reclamanților de către tribunal vizează pierderile legate în mod direct de revocarea stimulentelor prevăzute de OUG nr. 24 și urmăresc repunerea beneficiarului în situația în care s-ar fi aflat „după toate probabilitățile” dacă stimulentele prevăzute de OUG nr. 24 nu ar fi fost revocate. În practică, punerea în aplicare a hotărârii restabilește situația în care reclamanții s-ar fi aflat, după toate probabilitățile, dacă OUG nr. 24 nu ar fi fost niciodată abrogată de România. Întrucât avantajele acordate în temeiul OUG nr. 24 erau legate de costurile recurente ale reclamanților și nu de o investiție inițială, respectivele avantaje constituiau un ajutor de exploatare. Prin urmare, repunerea beneficiarului în situația în care s-ar fi aflat dacă stimulentele acordate în temeiul OUG nr. 24 nu ar fi fost revocate, despăgubindu-l astfel pentru pierderile legate de respectiva revocare, constituie un ajutor de exploatare. Astfel cum se explică în considerentele 92 și următoarele., plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal reduce, în realitate, în mod retroactiv cheltuielile de exploatare pe care reclamanții le-au suportat prin desfășurarea activității lor economice în condiții de piață normale.

([85]) Cauza T-68/03, *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE/Comisia*, EU:T:2007:253, punctul 34.
([86]) Cauza C-225/91 *Matra/Comisia* EU:C:1993:239, punctul 41.
([87]) Linii directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013 (JO C 54, 4.3.2006, p. 13).
([88]) LDAR 2007, punctul 76.

(147) În conformitate cu punctele 76, 77 și 79 din LDAR 2007, ajutorul de exploatare este, de regulă, interzis și poate fi acordat doar în mod excepțional în regiunile care intră sub incidența articolului 107 alineatul (3) litera (a), cu condiția:

— să fie justificat în ceea ce privește contribuția sa la dezvoltarea regională (specifică);

— natura și nivelul acestuia să fie proporționale cu handicapurile pe care încearcă să le compenseze;

— să fie temporar și redus în timp și să fie eliminat progresiv atunci când regiunile în cauză realizează o reală convergență cu zonele mai prospere din Uniune;

— în principiu, să fie acordat pe baza unui set prestabilit de costuri sau cheltuieli eligibile și limitat la o anumită parte din aceste costuri;

— statul membru să se fi angajat să respecte normele detaliate de raportare, astfel cum sunt prevăzute la punctul 83 din LDAR 2007.

(148) Activitățile economice care beneficiază de executarea hotărârii sunt situate într-o zonă care intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (3) litera (a) din tratat, astfel cum a fost stabilit de Comisie în decizia privind harta ajutoarelor regionale pentru România pentru perioada 2007-2013 ([89]) și pentru perioada 2014-2020 ([90]).

(149) Cu toate acestea, Comisia nu înțelege în ce mod plata despăgubirilor acordate reclamanților este justificată în ceea ce privește contribuția sa la dezvoltarea regională a zonelor vizate. Ajutorul de exploatare care rezultă din plata în cauză nu este menit să contribuie la obiectivul comun privind echitatea, astfel cum se prevede la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din tratat, ci doar la despăgubirea beneficiarului pentru pierderile suportate ca urmare a revocării OUG 24 înainte de data planificată a expirării acesteia. Acest lucru are ca rezultat un aport de fonduri acordate gratuit reclamanților, fără niciun impact pozitiv asupra dezvoltării regiunii.

(150) Nu este suficient ca activitatea economică să fie situată într-o zonă din categoria „a" pentru a se presupune că măsura este proporțională cu handicapurile pe care încearcă să le compenseze, întrucât trebuie să se demonstreze mai întâi care sunt respectivele handicapuri sunt și, în al doilea rând, modul în care acestea creează un obstacol în calea dezvoltării regiunii în cauză. În lipsa oricăror dovezi, Comisia nu a putut identifica handicapurile specifice pe care măsurile de ajutor ar încerca să le compenseze.

(151) Plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal are un caracter temporar, deoarece nu are efecte după ce se va încheia punerea în aplicare sau executarea hotărârii. Totuși, aceasta nu se limitează la o anumită parte din costurile predefinite, deoarece despăgubirile respective vizează să garanteze faptul că toate pierderile suportate de reclamanți sunt acoperite.

(152) Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal nu este conformă cu LDAR 2007 și, prin urmare, nu poate fi declarată compatibilă cu piața internă. Întrucât nu se poate aplica niciun alt motiv de compatibilitate, Comisia consideră că nu poate fi stabilită compatibilitatea măsurii de ajutor.

7.6. **Concluzie privind evaluarea măsurii de ajutor**

(153) Analiza de mai sus indică faptul că plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal echivalează cu acordarea unui ajutor nou incompatibil cu tratatul. Comisia regretă că România a plătit deja parțial despăgubirile respective prin compensarea anumitor datorii fiscale față de statul român ale unuia dintre reclamanți, S.C. European Food S.A., cu o parte din despăgubirile menționate mai sus, precum și prin acțiunile întreprinse de executorul judecătoresc numit de instanță.

8. **RECUPERAREA**

(154) În conformitate cu tratatul și cu jurisprudența consacrată a CJUE, Comisia are competența de a decide că statul membru în cauză trebuie să anuleze sau să modifice ajutorul dacă s-a constatat că acesta este incompatibil cu piața internă ([91]). De asemenea, Curtea a susținut în permanență faptul că obligația unui stat membru de a anula ajutorul considerat de către Comisie incompatibil cu piața internă are drept scop restabilirea situației existente anterior ([92]). În acest context, Curtea a afirmat că obiectivul este îndeplinit atunci când beneficiarul rambursează sumele acordate prin intermediul unui ajutor ilegal, pierzând astfel avantajul de care a beneficiat față de concurenții săi de pe piață,

([89]) Decizia Comisiei în cazul N 2/07, rezumatul notificării în JO C 73, 30.3.2007, p. 15.
([90]) Decizia Comisiei în cazul SA 38364, rezumatul notificării în JO C 233, 18.7.2014, p. 1.
([91]) Cauza C-70/72, *Comisia/Germania,* EU:C:1973:87, punctul 13.
([92]) Cauzele conexate C-278/92, C-279/92 și C-280/92, *Spania/Comisia,* EU:C:1994:325, punctul 75.

iar situația anterioară plății ajutorului este restabilită ([93]). Urmând jurisprudența menționată, articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/99 prevede că „atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar. […]"

(155) Reclamanții susțin că au avut o încredere legitimă în faptul că stimulentele acordate în temeiul OUG nr. 24 erau legale și că puteau beneficia de stimulentele respective până la data la care era planificată expirarea acestora, și anume 1 aprilie 2009. Comisia constată, în această privință, că articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 precizează, de asemenea, că „Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept [al Uniunii]." CJUE a recunoscut că principiul protecției încrederii legitime constituie un astfel de principiu general de drept al Uniunii. Comisia nu consideră, cu toate acestea, că reclamanții pot invoca o astfel de încredere legitimă.

(156) Conform jurisprudenței CJUE, cu excepția unor împrejurări excepționale, întreprinderile cărora le-a fost acordat un ajutor nu pot, în principiu, avea o încredere legitimă în legalitatea ajutorului decât cu condiția ca acesta să fi fost acordat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat. CJUE a declarat, în jurisprudența sa mai recentă, că, în lipsa unor asigurări suficient de precise care decurg dintr-o măsură pozitivă adoptată de Comisie – care are competența exclusivă de a autoriza acordarea de ajutoare de stat de către statele membre ale Uniunii – ce îl determină pe beneficiar să creadă că măsura nu constituie ajutor de stat, niciun fel de circumstanțe excepționale nu pot justifica aplicarea principiului protecției încrederii legitime pentru a se opune recuperării în cazul în care respectiva măsură de ajutor nu a fost notificată Comisiei ([94]). Într-adevăr, potrivit jurisprudenței constante, principiul protecției încrederii legitime nu poate fi invocat împotriva unei dispoziții precise din dreptul Uniunii și comportamentul unei autorități naționale însărcinate cu aplicarea dreptului Uniunii care acționează cu încălcarea acestui drept nu poate da naștere unei încrederi legitime din partea unui operator economic că va beneficia de un tratament care contravine acestui drept ([95]). Trebuie să se considere că un operator economic diligent este în măsură să stabilească dacă această procedură a fost urmată ([96]).

(157) Comisia constată că, în ceea ce privește despăgubirile acordate de tribunal reclamanților, aceștia din urmă ar fi trebuit să cunoască în mod clar și neîndoielnic faptul că, înainte chiar ca ajutorul respectiv să le fie acordat prin adoptarea hotărârii, în coroborare cu dreptul intern românesc care conferă acestei hotărâri un efect juridic în ordinea juridică internă a României, Comisia a considerat că plata despăgubirii în cauză are drept rezultat acordarea unui ajutor de stat ilegal și incompatibil. Această poziție a fost comunicată în mod expres Tribunalului la 20 iulie 2009 și adusă la cunoștința reclamanților.

(158) În ceea ce privește afirmația prin care reclamanții susțin că au avut o încredere legitimă cu privire la faptul că OUG nr. 24 era legală și urma să rămână în vigoare până la 1 aprilie 2009, Comisia reamintește, în prealabil, că temeiul prezentei decizii îl constituie plata despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal, și nu OUG nr. 24. Cu toate acestea, Comisia adaugă, pentru a oferi o imagine completă, că afirmațiile reclamanților, potrivit cărora au avut o încredere legitimă cu privire la validitatea și menținerea în vigoare a schemei respective până la 1 aprilie 2009, sunt neîntemeiate. În ceea ce privește schema în cauză, nu Comisia, ci Consiliul Concurenței din România, în temeiul Deciziei nr. 4/2000 a Consiliului de asociere UE-România și al Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, adoptată de Parlamentul României, a fost responsabil de monitorizarea și autorizarea ajutoarelor de stat acordate înainte de aderarea României la Uniune. În această privință, Comisia constată că OUG nr. 24 a fost notificată Consiliului Concurenței din România în perspectiva modificărilor prevăzute de OUG nr. 75 și că Consiliul Concurenței din România, prin Decizia nr. 244/2000 din 15 mai 2000, a considerat că stimulentele respective constituie ajutoare de stat incompatibile. Nu înainte, ci după adoptarea deciziei respective, la 1 iunie 2000, SC European Food S.A. a obținut certificatul de investitor permanent, care i-a permis să devină eligibilă pentru a primi un ajutor de stat în cadrul schemei înființate prin OUG nr. 24, astfel cum se explică în considerentul 133. Aceasta nu înseamnă totuși că ajutorul a fost acordat la data respectivă, astfel cum se explică în considerentul 134.

(159) Din cele de mai sus reiese că, la momentul în care a primit ajutorul de stat ilegal prevăzut de OUG nr. 24, moment care este oricum ulterior datei de 1 iunie 2000, S.C. European Food S.A. trebuie să fi fost pe deplin conștientă de decizia din 15 mai 2000 prin care Consiliul Concurenței din România a declarat că stimulentele prevăzute de OUG nr. 24 constituie ajutor de stat incompatibil. În plus, societatea menționată mai sus trebuie să fi avut cunoștință și de AE, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1995, și de Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2000, ambele interzicând României să acorde ajutoare de stat și acordând Consiliului Concurenței din România competența de a autoriza acordarea de noi ajutoare de stat. În lipsa unei astfel de autorizații din partea Consiliului Concurenței și în concordanță cu jurisprudența CJUE, care s-a aplicat în temeiul articolului 64 din AE din 1995, al articolului 1 din Normele de aplicare a Deciziei nr. 4/2000 a Consiliului de asociere UE-România și al acquis-ului comunitar, nu ar fi fost niciodată posibil ca SC European Food

([93]) Cauza C-75/97, *Belgia/Comisia*, EU:C:1999:311, punctele 64-65.
([94]) Cauza C-148/04, *Unicredito Italiano*, EU:C:2005:774, punctele 104-111.
([95]) Cauza C-217/06, *Comisia/Italia*, EU:C:2007:580, punctul 23 și jurisprudența citată.
([96]) Cauza C-5/89, *Comisia/Germania*, EU:C:1990:320, punctul 14.

S.A. să aibă o încredere legitimă că stimulentele acordate în temeiul OUG nr. 24 constituiau un ajutor de stat compatibil, indiferent de acțiunile ulterioare întreprinse de Guvernul României după adoptarea Deciziei nr. 244/2000. Evident, același raționament este valabil și în cazul societăților Multipack și Starmill, care au obținut certificate de investitori permanenți abia la 17 mai 2002, și anume la doi ani după ce a fost adoptată Decizia nr. 244/2000. Prin urmare, reclamanții nu au nici măcar un motiv valid pentru a invoca încrederea legitimă cu privire la faptul că schema prevăzută de OUG nr. 24 a constituit un ajutor de stat legal, aspect care, în opinia Comisiei, nu prezintă nicio relevanță în contextul prezentei decizii.

(160) Prin urmare, România trebuie să recupereze orice sumă plătită în temeiul despăgubirilor acordate reclamanților de către tribunal, întrucât plata respectivă constituie un ajutor de stat ilegal și incompatibil. Întrucât cei cinci reclamanți, împreună cu celelalte societăți vizate din cadrul EFDG, constituie o singură unitate economică (a se vedea considerentul 91, cei cinci reclamanți și celelalte societăți vizate din cadrul EFDG răspund în solidar pentru rambursarea ajutorului de stat primit de oricare dintre ei din partea statului român. Conform articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, ajutorul care urmează să fie recuperat în baza unei decizii de recuperare include o dobândă calculată pe baza unei rate corespunzătoare, stabilită de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale. Articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 prevede că recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a statului membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, statele membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de sistemele lor juridice respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului Uniunii.

(161) Comisia constată, în acest sens, că România a compensat deja suma de 337 492 864 RON (aproximativ 76 de milioane EUR ([97])) prin stingerea unor obligații fiscale ale unuia dintre reclamanți, S.C. European Food S.A. De asemenea, Comisia constată că executorul judecătoresc numit de instanță a executat suma de 36 484 232 RON (aproximativ 8,1 milioane EUR ([98])) de la Ministerul Finanțelor Publice din România și, ulterior, a virat 34 004 232 RON (aproximativ 7,56 milioane EUR) în părți egale către trei dintre cei cinci reclamanți, păstrând restul sumei drept onorarii. Până pe 25 februarie 2015 executorul judecătoresc a mai executat un total de 9 197 482 RON (aproximativ 2 milioane EUR) ([99]) de pe conturile Ministerului Finanțelor Publice ale României. In plus, Comisia ia notă de faptul că autoritățile române au transferat voluntar suma de 472 788 675 RON (aproximativ 106,5 milioane EUR ([100])) (incluzând cheltuielile pentru executarea silită, și anume 6 028 608 RON) pe un cont blocat deschis pe numele celor cinci reclamanți. România trebuie să recupereze sumele respective, precum și orice alte plăți destinate reclamanților pentru a duce la îndeplinire hotărârea, care au fost sau vor fi efectuate. În consecință, Comisia

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Plata despăgubirilor acordate de tribunalul arbitral constituit pe lângă Centrul Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (ICSID) prin hotărârea arbitrală din 11 decembrie 2013 în cauza nr. ARB/05/20 *Micula și alții/România* ([101]) unității economice unice din care fac parte Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL, S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export SRL și West Leasing S.R.L constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat, ajutor care este incompatibil cu piața internă.

Articolul 2

(1) România nu plătește niciun ajutor incompatibil menționat la articolul 1 și recuperează toate ajutoarele incompatibile menționate la articolul 1 care au fost deja plătite oricăreia dintre entitățile care alcătuiesc unitatea economică unică ce beneficiază de respectivul ajutor prin punerea în aplicare sau executarea parțială a hotărârii arbitrale din 11 decembrie 2013, precum și orice ajutor plătit oricăreia dintre entitățile care alcătuiesc unitatea economică unică ce beneficiază de respectivul ajutor printr-o punere în aplicare ulterioară a hotărârii arbitrale din 11 decembrie 2013 care nu a fost adus la cunoștința Comisiei sau orice ajutor plătit după data adoptării prezentei decizii.

(2) Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL, S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export SRL și West Leasing S.R.L răspund în solidar pentru rambursarea ajutorului de stat primit de oricare dintre beneficiari.

([97]) A se vedea nota de subsol 7.
([98]) A se vedea nota de subsol 38.
([99]) A se vedea nota de subsol 38.
([100]) A se vedea nota de subsol 40.
([101]) Cauza ICSID nr. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill SRL, S.C. Multipack SRL/România*, hotărâre definitivă din 11 decembrie 2013.

(3) Sumele care trebuie recuperate sunt cele care rezultă din punerea în aplicare sau executarea hotărârii arbitrale din 11 decembrie 2013 (principal și dobânzi).

(4) Sumele care trebuie recuperate sunt purtătoare de dobânzi de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarilor până la recuperarea lor efectivă.

(5) România trebuie să prezinte datele exacte de la care ajutorul oferit de stat a fost pus la dispoziția beneficiarilor vizați.

(6) Dobânda se calculează ca dobândă compusă în conformitate cu dispozițiile capitolului V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ([102]).

(7) România se asigură că nu se efectuează nicio altă plată a ajutorului menționat la articolul 1, cu începere de la data adoptării prezentei decizii.

Articolul 3

(1) Recuperarea ajutorului menționat la articolul 1 este imediată și efectivă.

(2) România se asigură că prezenta decizie este pusă în aplicare în termen de patru luni de la data notificării prezentei decizii.

Articolul 4

(1) În termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, România prezintă următoarele informații:

(a) valoarea totală a ajutorului primit de fiecare entitate menționată la articolul 1 din prezenta decizie;

(b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și a celor planificate pentru a se conforma prezentei decizii;

(c) documente care să demonstreze că beneficiarilor li s-a ordonat rambursarea ajutorului.

(2) România informează Comisia cu privire la evoluția măsurilor naționale luate în vederea punerii în aplicare a prezentei decizii până la finalizarea recuperării ajutorului menționat la articolul 1. România prezintă fără întârziere, la simpla solicitare a Comisiei, informații referitoare la măsurile care au fost deja adoptate și la măsurile planificate pentru a se conforma prezentei decizii. De asemenea, România furnizează informații detaliate privind cuantumurile ajutoarelor și ale dobânzilor aferente recuperării care au fost recuperate deja de la beneficiari.

Articolul 5

Prezenta decizie se adresează României.

Adoptată la Bruxelles, 30 martie 2015.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei

([102]) Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).